БУТУН ДУНЕ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

УЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

8-йил чиқиши
№ 12 (1790)
17 ЯНВАРЬ
СЕШАНБА
1961 йил
БАҲОСИ 2 тиин

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Пленуми тўғрисида ИНФОРМАЦИОН БИЛДИРИШ

1961 йил 16 январда КПСС Марказий Комитетининг Пленуми кун тартибидаги иккинчи масалани — 1960 йилда деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотларини етиштириш ва давлатга сотиш давлат планининг ва социалистик мажбуриятларнинг бажарилиши тўғрисидаги ҳамда қишлоқ хўжалигини янада ривожлантириш тадбирлари ҳақидаги масалани муҳокама қилишни давом эттирди.

Эрталабки мажлисда Л. Н. Ефремов (КПСС Горький область комитетининг секретари), Т. А. Акунов (Қирғизистон ССР, Тянь-Шань областидаги «Пограничник» колхозининг раиси), К. К. Николаев (меҳнаткашлар депутатлари Свердловск область Совети ижроия комитетининг раиси), Г. Н. Гарифуллин (Татаристон АССРдаги Тўқай номли колхоз раиси), В. В. Скрябин (Украина Компартияси Запорожье область комитетининг секретари), А. С. Колесников (Краснодар ўлкасидаги КПСС Каневск район комитетининг секретари), Д. А. Махсутов (Доғистон АССРдаги «Червленние Буруний» совхозининг старший чўпони), Г. И. Ткачук (Хмельницкий областидаги «Украина» колхозининг раиси), Л. Я. Флорентьев (КПСС Кострома область комитетининг секретари), А. А. Чусляев (Саратов областидаги Мичурин номли колхоз раиси) ўртоқлар сўзга чиқдилар.

КПСС Марказий Комитетининг Пленуми ўз ишини давом эттирмоқда.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ

13 январда Москвада КПСС Марказий Комитетининг Пленуми ўз ишини давом эттирди. Кун тартибидаги иккинчи масала — 1960 йилда деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотларини етиштириш ва давлатга сотиш давлат планининг ва социалистик мажбуриятларини бажарилиши тўғрисидаги ҳамда қишлоқ хўжалигини янада ривожлантириш тадбирлари ҳақидаги масала муҳокама қилинди.

Пленум мажлисида Туркманистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ Б. Овезов сўзга чиқади.

Ўртоқ Б. ОВЕЗОВ доклади

Ўртоқ Овезов ўз докладининг бошида айтадики, мазкур Пленумга тайёргарлик даврида туркман халқи Қорақум канали қурилишининг иккинчи навбатини муддатидан илгари тамомлаб, ажойиб меҳнат ғалабасига эришди. Амударё сувлари Тажан воҳасидаги унумдор ерларга етказилди. Каналнинг 1959 йилда фойдаланишга топширилган биринчи навбат қисмини ҳам қўшиб ҳисоблаганда, унинг умумий масофаси эндиликда 540 километрни ташкил қилади.

Туркман халқи бу катта ишни, дейди докладчи, мамлакатимиздаги барча халқларнинг ва даставвал улуғ рус халқининг қардошларча ёрдами туфайлигина бажара олди. Канал қурилишининг биринчи навбати 57 минг гектар пахта майдонини суғориш имконини берди. Канал қурилишига сарфланган ҳаражатлар икки йилда батамом қопланди.

Нотиқ ўтган қишлоқ хўжалик йилига якун ясаб айтадики, республика давлатга гўшт, сут, қорақўл териси, жун, пилла, узум ва полиз экинлари сотиш йиллик планини муддатидан илгари бажарди. Давлатга гўшт сотиш 1959 йилга нисбатан 17 процент, сут сотиш 10 процент, тухум сотиш 40 процент, қорақўл териси сотиш 18 процент кўпайди.

Ўтган йили пахтачилик соҳасида агротехникани ва механизацияни яхшилаш юзасидан бир қанча тадбирлар амалга оширилди. Деярли ҳамма пахта майдони механизмлар ёрдамида икки томонлама ишланди. Далаларда 600 дан кўпроқ комплекс механизациялашган бригада ишлади.

Бироқ, дейди ўртоқ Овезов, биз қийинчиликларни бартараф қила олмадик ва давлатга пахта сотиш планини бажара олмадик. Республика икки йилдан бери пахта етиштириш планини бажармаётир ва мамлакатдан 123 минг тонна «оқ олтин» қарздор бўлиб қолди.

Бунинг сабаби, аввало, партия ва совет ташкилотларининг қишлоқ хўжалигига раҳбарлигининг қониқарсиз даражада эканлигидан иборатдир. Кўпгина колхоз ва совхозларда деҳқончилик маданияти ҳали ҳам паст. Ўтган йили колхозларнинг учдан бирига яқин қисми гектаридан 15 центнердан кам пахта ҳосили олди. Айни вақтда илғор хўжаликлар 30—45 центнердан ҳосил олдилар. Афсуски, республикада илғор колхозларнинг тажрибасини барча пахтакорлар мулкига айлантириш учун ҳали ҳам кам иш қилинмоқда.

Туркманистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Совети, дейди докладчи, бу йил қолоқ колхозларни малакали кадрлар билан таъминлаш учун чоралар кўрмоқда, уларга молиявий ва моддий-техника жиҳатидан ёрдам кўрсатмоқдалар.

Республикада, дейди докладчи, экин майдонларини кенгайтириш ҳисобига ҳам пахта етиштиришни кўпайтириш учун катта имкониятлар бор. Етти йилликнинг охиригача биз пахта майдонини 270 минг гектарга, ялпи пахта ҳосилини эса етти йиллик планда белгиланган 538 минг тонна ўрнига 600 минг тоннага етказишни мўлжалламоқдамиз.

Ўртоқ Овезов ер қазийдиган, ер текислайдиган ва пахта териш машиналари ишлаб чиқаришни, шунингдек зараркунандаларга қарши кураш учун ҳали етарли бўлмаган захарли моддалар ишлаб чиқаришни кўпайтириш ҳақидаги масалани қўяди.

Докладчи чорвачилик масалалари устида тўхталиб, республика жамоат чорвасининг сонини ошириш бўйича ўз мажбуриятини қониқарсиз бажаришини таъкидлайди. Жумладан, сигирлар сони суст ўсмоқда, чўчқа ва парранда гўшти кам етиштирилмоқда. Сут соғиб олишнинг камайишига йўл қўйилди, маккажўхори ҳосили паст. Республикада маккажўхорининг аҳамиятига ҳали ҳам етарли баҳо берилмаётир. Туркманистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Совети бу масалаларнинг ҳаммасини муҳокама қилдилар ва ҳозир камчиликларни бартараф қилиш чораларини кўрмоқдалар.

Мазкур Пленумда, дейди ўртоқ Овезов, айрим республикаларни мутлақо тўғри танқид қилмоқдалар. Бу республикаларда шахсий фойдаланишда бўлган чорва моллар сони колхоз ва совхозлардаги чорва сонига қараганда бир неча баравар тез ўсмоқда. Бу масала бизнинг партия ташкилотимизни ҳам ташвишлантиради. Бизнинг фикримизча, ишчилар, хизматчилар ва бошқа гражданларнинг шахсий мулки бўлган моллар боқишни чеклайдиган қонун қабул қилиш, маҳаллий органларга ортиқча молни олиб, унинг нархини ҳарид баҳолари билан тўлаш ҳуқуқини бериш зарурати туғилди.

Н. С. Хрушчев. Сизлар бу масала юзасидан республикада ўз қонунинггизни чиқаринглар. Республикаларнинг ўзлари маҳаллий шароитларни ҳисобга олган ҳолда қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини мустаҳкамлаш ва ривожлантириш учун фойдали деб ҳисоблаган қонуларини ишлаб чиқсинлар ва қабул қилсинлар. (Қарсаклар).

Б. Овезов. Яхши, биз худди шундай қиламиз.

Докладда Туркманистон колхозлари экономикасининг мустаҳкамланганлиги, колхозчилар моддий фаровонлигининг ошганлиги айтилади. Кейинги тўрт йил ичида колхозларнинг пул даромади деярли икки баравар ошди. 1953 йилда колхозлар бўлинмас фондга 206 миллион сўм ажратган бўлсалар, 1959 йилда бу ажратмалар 475 миллион сўмни ташкил қилди, бу маблағнинг бешдан бир қисми эса колхозлараро фондлар ташкил қилишга сарфланди.

Туркманистон қишлоқ хўжалик ходимлари ўз имкониятларини ҳисоблаб чиқиб, етти йилликнинг учинчи йилида ярим миллион тонна ёки ўтган йили тайёрланганидан 38 процент кўп пахта етиштириш ва давлатга сотишга қарор қилдилар. Улар, шунингдек ўтган йилдагидан кўпроқ гўшт, сут, сабзавот, полиз экинлари етиштиришга қарор қилдилар. Қўйлар туёғини 10 процент, сигирларни 16 процент ва паррандаларни 40 процент кўпайтириш мўлжалланади.

Ўртоқ Овезов Қорақум каналини кейинчалик Каспий денгизигача етказиш учун бу канал учинчи навбатини қуриш масаласини қўяди.

Ўртоқ Овезов айтадики, бу ерда ўртоқ Рашидов томонидан айтилган қардош Ўзбекистоннинг Амударёда Туямўйин ва Тахиатош тўғонларини қуриш ҳақидаги таклифини Туркманистон қўллаб-қувватлайди. Бу тўғонлар Туркманистон республикасига ҳам, Амударё қуйи оқимида жойлашган 400 минг гектарга яқин ерни қишлоқ хўжалик оборотига киритиш имконини беради.

Н. С. Хрушчев. Бу ерлардан шоли экиш учун фойдаланилдими ёки пахта экиш учун фойдаланиладими?

Б. Овезов. Шимолий қисмида шоли ва пахтанинг фақат совет сортлари экилади, ингичка толали пахта у ерларга тўғри келмайди.

Ўртоқ Овезов ўз докладининг охирида айтадики, Туркманистон партия ташкилоти республика олдига қўйилган вазифаларни бажариш ва КПССнинг навбатдаги XXII съездини коммунистик қурилиш соҳасида янги муваффақиятлар билан кутиб олиш учун бутун куч-ғайратини сарфлайди.

* * *

Доклад қилиш учун сўз Эстония Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ўртоқ И. Г. Кэбинга берилади.

Ўртоқ И. Г. КЭБИН доклади

КПСС XXI съезди қарорларини, дейди Ўртоқ Кэбин, Совет Эстониясининг меҳнаткашлари жанговар программа деб қабул қилдилар ва саноат соҳасида ҳам, қишлоқ хўжалиги соҳасида ҳам етти йиллик топшириқларини муддатидан илгари бажариш учун курашни авж олдириб юбордилар. Жумладан, қишлоқ меҳнаткашлари гўшт етиштиришнинг етти йиллик охирига мўлжалланган даражасига 1962 йилдаёқ эришиш, яъни гўшт етиштириш бўйича етти йиллик планни тўрт йилда бажаришга қарор қилдилар.

Партия ташкилоти, деб давом этади докладчи, колхоз ва совхозларни раҳбар кадрлар билан мустаҳкамлаш юзасидан каттагина иш қилмоқда. Республика қишлоқ хўжалиги ҳозир ҳар йили Эстония қишлоқ хўжалик академияси ва техникумларида тайёрланган 800—850 мутахассис олмоқда.

Республика шароитига мос ҳолда хўжаликни бошқаришнинг илмий жиҳатдан асосланган системаси ишлаб чиқилди ва колхоз ҳамда совхоз ишлаб чиқаришига жорий қилинмоқда. Ҳамма колхоз ва совхозларнинг йўналиши муайян белгиланган ва ишлаб чиқариш тармоқлари рационал тарзда қўшиб олиб борилмоқда. Дон, силос учун экиладиган маккажўхори, картошка экин майдонлари кенгайтирилмоқда.

Агротехника тадбирлари комплексини амалга ошириш кейинги йилларда ҳосилдорликни бирмунча ошириш ва энг муҳим қишлоқ хўжалик экинлари ялпи ҳосилини кўпайтириш имконини берди. Бироқ, дон ялпи ҳосилининг ўсиши, дейди ўртоқ Кэбин, жуда суст эканлигини тан олиш керак.

Ўтган йили колхоз ва совхозлар силос учун маккажўхори экишни кўпайтирдилар. Бу экинлар экилган ерга кўпгина миқдорда органик ўғит солинди. Экинларни экиш ва қатор ораларини ишлаш тўла механизациялаштирилди ва ўз вақтида ўтказилди. Натижада республика бўйича маккажўхори поясининг ҳосили ҳар гектар ердан 400 центнерни ташкил қилди.

Н. С. Хрушчев. Демак сизлар латишлардан ўзиб кетибсиз-да?

И. Г. Кэбин. Ҳа, шундай бўлиб чиқади.

Н. С. Хрушчев. Белоруссиядан ҳам ўзиб кетибсизлар. Тўғрими, ўртоқ Мазуров? Мазуров индамаяпти.

К. Т. Мазуров. Ҳа.

Н. С Хрушчев. Ҳар ҳолда тан олди. Бу яхши кўрсаткичлардир.

(ДАВОМИ ИККИНЧИ БЕТДА).

Н. С. ХРУШЧЕВ ВА С. ОЛИМПИО БИР-БИРЛАРИНИНГ ВАТАНЛАРИГА ВИЗИТ БИЛАН БОРАДИЛАР

СССР Министрлар Советининг Раиси Н. С. Хрушчевнинг Ғарбий Африкадаги баъзи давлатларга боришидан хабардор бўлган Того Республикасининг бош министри СССРнинг Тогодаги элчисига СССР Министрлар Советининг Раисини расмий визит билан қабул қилиш билан ўзини бахтиёр деб ҳисоблаётганини хабар қилган.

СССР Министрлар Советининг Раиси Н. С. Хрушчев бу таклифни мамнуният билан қабул қилди ва ўз томонидан Того Республикасининг бош министрини Совет Иттифоқига келишга таклиф қилди.

Сильванус Олимпио жаноблари ҳам бу таклифни мамнуният билан қабул қилди.

Н. С. Хрушчев ва С. Олимпио бу визитларнинг муддатлари дипломатик каналлар орқали келишилади, деган фикрга келдилар.

Осиё ва Африка мамлакатлари хотин-қизларининг конференциясига Н. С. Хрушчев табриги

МОСКВА, 14 январь. (ТАСС). Бугун СССР Министрлар Совети Раиси Н. С. Хрушчев Осиё ва Африка мамлакатлари хотин-қизларининг Қоҳирада тўпланган биринчи конференциясига табрик юборди.

Сизларнинг конференциянгиз, дейилади табрикда, воқеалар барқ урган ва бахтли бир вақтда ўтаётир. Кечагина кенг мустамлакалардан иборат бўлган турманинг мудҳиш азобхоналари барбод бўлмоқда, бу мустамлакаларда хотин-қизлар чўри бўлиб, нодонликда, ҳуқуқсиз ҳолда ва муҳтожликда яшар эди.

Н. С. Хрушчев табригида айтилади, Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясининг мустамлака мамлакатларга ва халқларга мустақиллик бериш тўғрисида яқинда қабул қилган декларацияси бутун прогрессив инсониятнинг катта ғалабасидир. Бироқ, дейилади табрикда, ҳозирги вақтда Жазоирда, Конгода, Лаосда, Кариб денгизи районида бўлаётган воқеалар мустамлакачиларнинг таслим бўлмаганликларини исботламоқда.

Хрушчев, Осиё ва Африка мамлакатларининг хотин-қизларига мурожаат қилиб қуйидагиларни ёзади: «Мустамлакачилик режимининг даҳшатларидан шу қадар кўп жафо тортган сизлар Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг мустамлакачиликни буткул тугатиш тўғрисидаги қарори қоғозларига қолиб кетишига йўл қўя олмайсиз. Мустамлакачиларнинг муқаррар қаршилик кўрсатишларига қарамай, бу қарор амалга оширилиши лозим. Бу эса, сизларнинг хотин-қизларнинг ҳуқуқлари ва бахт-саодати учун олиб бораётган адолатли курашингизга тағин ҳам кенг йўл очиб беради».

КПСС XXII СЪЕЗДИ шарафига

Барча совет кишилари сингари областимиз қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари ҳам КПСС Марказий Комитети январь Пленумни материалларини зўр қизиқиш билан ўрганмоқдалар ва қишлоқ хўжалигини янада ривожлантириш тадбирларини амалга ошираётирлар. Суратда: 2-Янгийўл РТС партия ташкилотининг секретари ўртоқ А. Мажидов КПСС Марказий Комитети январь Пленуми материалларини РТС механизаторларига ўқиб эшиттирмоқда.

В. Салов фотоси.

ЕНГ ШИМАРИБ ИШЛАЙМИЗ

КПСС Марказий Комитетининг шу кунларда жонажон Ватанимиз пойтахти — Москвада ўз ишини давом эттираётган Пленуми партиямизнинг навбатдаги, XXII съездини чақириш ҳақида қарор қабул қилди. Бу хушхабар мамлакатимизнинг барча меҳнаткашлари каби корхонамиз коллективи томонидан ҳам зўр мамнуният билан кутиб олинди. Партиямизнинг бу съезди ҳам бундан олдин бўлиб ўтган барча съездлари каби мамлакатимиз ва халқимиз тарихида жуда катта воқеа бўлади.

КПСС XXI съездидан кейин корхонамизда катта ўзгаришлар юз берди. Биз тайёрлаётган маҳсулот миқдори кескин кўпайди. Ишлаб чиқариш тубдан реконструкция қилинди. Машинасозларимиз пахтачиликдаги ишларни комплекс механизациялаш бўйича қўйилган вазифаларни ҳал қилишга баракали ҳисса қўшмоқдалар. Ажойиб пахта териш машинаси — «ХВС-1,2» агрегатини ишлаб чиқаришни ўзлаштиришимиз катта воқеа бўлди. Бу машина пахтакорларимизнинг меҳрини қозонди. Ҳозирги вақтда ҳар куни 18-20 тага етказиб машина йиғилмоқда.

Бу йил ўз олдимизга катта вазифалар қўйганмиз. Пахтакор республикаларнинг қишлоқ хўжалик меҳнаткашларига ками билан 5 мингга агрегат етказиб бериш ҳақида сўз бердик. Эл-юрт олдида берилган ваъданинг устидан чиқиш учун бошланган мусобақа тобора авж олмоқда. Йил бошидан бери юзларча машина ишлаб чиқарилди.

Партиямизнинг XXII съезди чақирилиши муносабати билан машинасозлар иш суръатини янада тезлаштириб юбордилар. Деярли барча цехлар белгиланган топшириқларни ошириб адо этмоқда. Куйов ва йиғув цехлари коллективлари пешқадамлик қилаётирлар.

З. НОДИРОВ,
«Ташсельмаш» заводи қуюв цехининг контролёри.

МЕТАЛЛУРГЛАР МЕҲНАТ ВАХТАСИДА

В. И. Ленин номли Ўзбекистон металлургия заводининг коллективи бутун совет кишилари билан бир қаторда партиямизнинг XXII съездини чақириш тўғрисидаги хабарни зўр хурсандчилик билан кутиб олди. Шу муносабат билан корхонада кўп кишилик митинг бўлди. Завод партия комитетининг секретари ўртоқ Г. Винокуров КПСС Марказий Комитети январь Пленумининг партиямизнинг навбатдаги съездини чақириш тўғрисидаги қарорини ўқиб эшиттирди.

Биринчи бўлиб донгдор пўлат эритувчи С. М. Зверев сўз олади.

— Бу хуш хабар, — деди у,— ҳаммамизни бениҳоя қувонтирди ва у ҳар биримизни меҳнатда янги зафарларга руҳлантирмоқда. Коммунистик меҳнат коллективи деган шарафли номни олган бизнинг биринчи печь пўлат эритувчилари 17 октябргача пландан ташқари минг тонна пўлат тайёрлашга қарор қилдилар. Бу, бизнинг жонажон партиямиз XXII съездига тайёрлаган муносиб меҳнат совғамиз бўлади.

Шунингдек, митингда прокат цехининг илғор ишчиси С. Денгизбоев, темирйўл цехининг слесари Г. Кузьмин ўртоқлар ҳам сўзга чиқиб, ўз коллективлари номидан ғапирдилар ва съезд шарафига меҳнат вахтасида туриб ишлаяжакларини билдирдилар.

Металлурглар КПСС XXII съезди шарафига йиллик ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш планини 25 декабргача бажариш, меҳнат унумдорлигини ошириш юзасидан берилган топшириқни 1,2 процент ортиғи билан адо этиш, мартен печлари тубининг ҳар квадрат метридан олинадиган пўлатни 9,5 тоннагача етказиш, бир қанча ишлаб чиқариш процессларини комплекс механизациялаштириш ва автоматлаштириш, 500 минг киловатт-соат электр қувватини тежаб қолиш мажбуриятини олишди.

Улар ҳозирнинг ўзидаёқ эл-юрт олдида берилган сўзнинг устидан чиқиш учун иш суръатини тобора оширмоқдалар. Мартен, прокат ва бошқа цехларда кунлик топшириқлар пландагидан ҳийла ортиғи билан бажарилаётир.

Коммунистик меҳнат тантанаси учун

Чирчиқ кимёгарлари шаҳарда биринчи бўлиб партиямиз XXII съезди шарафига бошланган социалистик мусобақага қўшилдилар. Комбинат коллективи ўтган йили коммунистик меҳнат ва юксак маданият учун оммавий юриш бошлаш ҳақида шаҳардаги барча саноат, қурилиш ва транспорт ташкилотларига мурожаат билан чиққан эди. Кимёгарлар бу йил ўз олдиларига коммунистик меҳнат корхонаси деган шарафли номни олишни асосий вазифа қилиб қўйганлар.

Ҳозирги пайтда корхонадаги ҳар бир цех, ҳар бир бўлим ана шу олижаноб мақсадга эришиш учун конкрет мажбуриятлар олган. Яқинда комбинат касаба союз комитети Эргаш Пирматов бошлиқ аппаратчилар бригадасига шу юксак номни берди. Ўзар ишлаб чиқаришда ҳам, юриш-туришда ҳам ҳаммага намуна кўрсатмоқдалар.

Съезд шарафига комбинат бўйича йиллик планни 25 декабргача бажариш, меҳнат унумдорлигини пландагига нисбатан бир ярим процент ошириш, маҳсулот таннархини камайтириш ҳисобига юз минг сўм тежаб қолиш мажбурияти олинди. Ана шу белгиланган марраларга эришиш учун курашнинг олдинги сафларида юксак ном ғалаби бормоқда. Раҳим Эгамбердиев раҳбарлигидаги аппаратчилар, Қурбонбой Раҳмонқулов бошлиқ темирйўлчилар бригадаси аъзолари съезд шарафига меҳнат вахтасида туриб ишламоқдалар.

— Партиямизнинг XXII съезди, — дейди ўртоқ Р. Эгамбердиев,— коммунизмга тезроқ етишнинг улуғвор программасини белгилаб беради. Ҳар бир совет кишиси ҳозирнинг ўзидаёқ ана шу жамиятда яшаш учун ўзини тайёрлаши лозим. Бутун корхонамиз коллективи шу олий мақсад йўлида меҳнат қилмоқда. Ҳозир комбинатда 14 бригада ва смена, 2 бўлим коммунистик меҳнат коллективи деган шарафли номга эга. Коммунистик меҳнат зарбдорлари сафида эса юзлаб ишлаб чиқариш илғорлари бор. Коммунистчасига ишлаш ва яшаш принципининг тантанаси йўлида бундан кейин ҳам ҳормай-толмай меҳнат қилаверамиз.

Н. МАТВЕЕВА.

ҲАМЗА ҲАКИМЗОДА ЮБИЛЕЙИ ОЛДИДАН

Союзлар уйининг Колонна залида Ҳамзага бағишланган кеча

МОСКВА, 16 январь. (ЎзТАГ махсус мухбири Е. Майоров). Бугун Союзлар уйининг Колонна залида буюк ўзбек шоири, ўзбек совет адабиётининг асосчиси Ҳамза Ҳакимзода Ниёзий туғилган куннинг етмиш йиллигига бағишланган тантанали кеча ўтказилди.

Кечада қўпгина таниқли рус ёзувчилари ва қардош республикалардан келган адиблар қатнашдилар.

Кечада Ўзбекистон Компартияси ва ҳукумати раҳбарлари иштирок этдилар.

Ўзбекистон Ёзувчилар Союзи правлениесининг биринчи секретари К. Яшин Ҳамзанинг ҳаёти ва ижодиёти тўғрисида доклад қилди.

Кеча Ўзбекистон санъат усталари иштирокида берилган катта концерт билан тугади.

(Кечанинг батафсил ҳисоботи газетанинг келгуси сонларидан бирида босилади).

ТАННАРХ ЯНА КАМАЯДИ

Тюпко изидан бораётган бригадамиз аъзолари етти йиллик учинчи йилини ажойиб меҳнат муваффақиятлари билан кутиб олдилар. 44 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 56 центнердан «оқ олтин» қўтардик. Бу ўз-ўзидан бўлмади, албатта. Механизациядан кенг фойдаландик, илғорлар тажрибасига амал қилиб, ишни юқори агротехника қоидалари асосида ташкил қилдик. Чигит экишдан тортиб, пахта йиғим-теримигача машина кучи билан бажарилди. Етиштирилган ҳосилнинг ҳаммаси машина бункеридан тўкилди. Шахсан ўзим ўтган йили «ХВС-1,2» машинаси билан хирмонга 308 тонна пахта териб тўкдим.

Жонажон партиямизнинг XXII съезди чақирилиши ҳақидаги хуш хабар қувончимизга-қувонч қўшди. Биз ўз имкониятларимизни қайта кўриб чиқиб, зиммамизга оширилган мажбуриятни олдик. Пахта майдонини 100 гектарга етказишга ва унинг ҳар гектаридан 60 центнердан ҳосил олишга аҳд қилдик. Ўтган йили 1 центнер пахта етиштириш учун 87 сўм сарфланган эди. Биз бу билан чекланиб қолмоқчи эмасмиз. Бу йил пахтанинг таннархи янада арзонроқ бўлишига эришамиз.

Шу кунларда келгуси йил мўл ҳосили учун кураш қизғин давом этяпти. Шудгорланган ерларга яхоб суви берилмоқда. Шунингдек, далага гўнг ташиш кун сайин авж олаяпти.

Партиямизнинг навбатдаги съездини йиллик пахта тайёрлаш планини бажариш билан кутиб оламиз! Бригадамиз аъзоларининг аҳди шундай. Аҳдимизга амалий иш билан жавоб берамиз.

Фикрет СЕФЕРШАЕВ,
Чиноз районидаги «Ўзбекистон ССР 30 йиллиги» колхози трактор-далачилик бригадасининг бошлиғи.

КПСС Марказий Комитетининг Пленуми

(Бошқа биринчи бетда)

Шу туфайли, дейди ўртоқ Кэбин, колхоз ва совхозлар 1959 йилга нисбатан икки баравар кўп силос тайёрладилар. У айтадики, республиканинг илғор хўжаликлари 668 центнердан ва 678 центнердан маккажўхори ҳосили етиштирдилар.

Н. С. Хрушчев. Ўртоқ Кэбин, сизларнинг колхоз ва совхозларингиз думбул сўта олишга эриша олаётирларми ёки ҳарорат етишмаётирми?

И. К. Кэбин. Ҳарорат етишмаётир. Бу йил биз ҳом сўта олдик.

Н. С. Хрушчев. Сизлар маккажўхорининг тезпишар сортларини танлаб олиш ҳақида ўйлаб кўрингилар. Сизларнинг ўлкангизда «Воронежская-76» думбул сўта бериши керак.

И. Г. Кэбин. Ҳозир ана шундай тажрибалар ўтказилмоқда. Мен ўйлайманки, биз ўзимиз учун энг яхши сортларни ва гибридларни танлаб олишга эришамиз. Ҳозир «Стерлинг» сорти энг кўп кўк поя бермоқда.

Н. С. Хрушчев. Ҳа, бу сорт яхши, кўк поя бериши мумкин, лекин сиздарнинг шароитингизда сўта бермайди. Бу кеч пишар сортдир, тез пишар сортни танлаш керак ва балки қатор оралатиб экиш керак бўлар: бир қаторга кеч пишар, лекин баланд пояли маккажўхори, иккинчи қаторга эса пояси паст, лекин тез пишар маккажўхори экиш керак, шунда сизларда яхши мослашиш бўлиши мумкин, — кўк поя ҳам, сўта ҳам бўлади. Ёки бир қаторга баланд пояли ва икки қаторга паст пояли, лекин тез пишар маккажўхори экиш керак бўлади. Ҳозирги вақтда бизда сут-гўшт чорвачилиги зонал институти бор.

Н. С. Хрушчев. Ўртоқ Воронов, мен Сизнинг фикрингизга қўшиламан. Аммо, уларни институт деб эмас, балки тажриба станциялари деб аташимиз керак бўлур, чунки, улар ишлаб чиқаришга яқин турадилар, институт деганда эса ишлаб чиқаришга эмас, балки академияга яқин турган илмий муассаса тасаввур этилади.

Г. И. Воронов. Бу тўғри. Уларни институт деб эмас, балки тажриба станциялари деб аташ мумкин. Бизнинг институтимиз ишлаб чиқаришга яқин турибди. Бу институтнинг директори Ўртоқ Хайруллин бу ерда, Пленумда қатнашмоқда.

Н. С. Хрушчев. Сизга маълумки, бизда жуда ғалати бўлса ҳам, ўйлаб чиқарилган номлар, масалан, турли главкларнинг номлари ҳали кўп. Главклар бор, бунинг устига яна бош главк ҳам бор. Булар орасида қандай тафовут бор? Аслида ҳеч қандай тафовут йўқ, аммо бу главклардаги ставкалар хилма-хилдир. **(Залда кулги).** Гап шундаки, бу оддий главк бўлмай, балки бош главкдир, модомики, главк экан, бунинг устига яна бош главк экан, демак у оддий главкдан юқори туради ва унда тўланадиган иш ҳақининг ҳам ортиғроқ бўлишини талаб қиладилар. **(Залда кулги).**

Г. И. Воронов. Тўғри айтасиз, Никита Сергеевич. Ҳозирги вақтда мамлакатимизда мавжуд бўлган зонал институтларнинг мутлақо кераги йўқ. Масалан, қўйчилик соҳасида Ставрополь институти, чорвачилик соҳасида эса Москва институти бизга хизмат кўрсатмоқда. Бизда гўшт чорвачилиги зонал институти бор. Бу институт Муз океанидан тортиб, Қора денгизгача ҳамма хўжаликларга хизмат кўрсатади. **(Залда кулги).** Равшанки, бундай институтдан манфаат йўқ.

Н. С. Хрушчев. Москвада илғори «Дальриба» ҳам бор эди. Балиқни Узоқ Шарқда овласалар ҳам, бошқармаси Москвада эди. **(Қарсаклар).**

Президиумдан овоз. Ҳозир ана шу бошқарма Узоқ Шарқдадир.

Н. С. Хрушчев. Бу бошқармалар ҳозир Узоқ Шарқда, дейдилар. Аммо, биз уларга Москвадан жўнаб кетиш ва балиқка яқин жойда бўлишни маслаҳат кўрганимиздан кейингина шундай бўлди.

Г. И. Воронов. Зонал институтларни областда ишлайдиган ташкилотларга айлантириш керак.

Н. С. Хрушчев. Ёки асал ачичилик ва қанд лавлаги институтларини олиб кўрингиз. Бу институтлар ҳам Москвада эди. Қанд лавлаги Украинада етиштирилгани ҳолда унинг институти Москвада эди. Бундай институтларнинг ҳаммаси Большой театр атрофида жойлашиб олишни истар эдилар **(кулги)**, бу жой гўё уларнинг бош базаси эди. **(Залда жонланиш).**

Г. И. Воронов. Ўз нутқида асосий эътиборни жамоат чорвачилигини янада ривожлантириш ва унинг маҳсулдорлигини оширишга қаратади. У айтадики, ҳозирги вақтда Оренбург областининг деярли ҳар бир колхози ва совхозида махсус гўшт чорвачилиги фермалари ташкил этилган. Сут берадиган сигирлар подасининг кўпайтирилишига зарар етказмаган ҳолда шундай қилинмоқда. Бунинг натижасида сут етиштириш ҳам, гўшт етиштириш ҳам кўпайди.

Аммо, деб сўзини давом эттиради нотиқ, бу соҳада ҳали жуда кам иш қилинди. Лекин қилинган ишлар ҳам танлаб олган йўлимизнинг тўғри эканлигига ишонч туғдиради.

Гўшт-сут чорвачилиги Оренбург илмий-тадқиқот институти, деди Ўртоқ Воронов молхонанинг янги типини қуришни таклиф этди. Бу таклифга мувофиқ, молхонанинг ичида силос ҳам бостирилади. Биз уч йил муқаддам шу хилдаги биринчи молхонани қурган эдик, аммо ана шу институтнинг директори бу қурилиш учун Фанлар академиясидан виговор олди. Биз «виговори» бўлган ана шу молхонага экскурсиялар ташкил этмоқдамиз. Бу молхона ҳаммага маъзур бўлди.

Н. С. Хрушчев. Сигирлар-чи — Сизлар билан бирдамми ёки Фанлар академияси билан бирдамми?

Г. И. Воронов. Биз билан.

Нотиқ айтадики, шу хилдаги бинолар зах бўлади, силос бузилади, деган скептиклар жуда кўп бўлди. Айтмаган гаплари қолмади. Практика эса ҳар қандай хавфсирашларга ўрин қолдирмади. Областдаги кўп хўжаликларда уч йилдан буён шундай бинолар мавжуд бўлиб, чорва молларни парвариш қилиш учун меҳнат сарфини анча камайтириш имконини берди.

Ўртоқ Воронов қўй қўраси структурасини ўзгартириш қўй гўшти етиштиришни кўпайтириш йўлидир, деб ҳисоблайди. Ҳозирги вақтда, деди у, бизларги қўй қўрасининг камида 50 процентини совлиқ қўйлар ташкил этади. Лекин бу кам. Совлиқ қўйларни кўпайтириш керак, чунки совлиқ қўйларни кўпайтирмай туриб, қўй гўшти етиштиришни кўпайтириш мумкин эмас. Туғишдан қолган қўйларни совлиқ сифатида асраб қолиш совлиқ қўйлар сонини кўпайтиришга ёрдам бермайди. Шундай қўйларни асраш билан биз одатда тишлари тўкилиб, қарилигидан эрта-индин ўлиш эҳтимоли бўлган қўйларнигина гўшт учун сотамиз. Бундай қўй гўштидан яхши кабоб тайёрлаб бўлмайди, ахир шу ҳам гўштми?

Н. С. Хрушчев. Қари қўйларнинг гўшти кабоб учун ярамаслигини грузинлар билсалар керак, шу сабабли улар бундай қўйларни сўядилар. Арманлар ва қозоқлар ҳам худди шундай қиладилар.

Г. И. Воронов. Ёш қўйларни ҳам сўядилар.

Биз, деб сўзини давом эттиради Ўртоқ Воронов, подалар структурасини ўзгартирган уч йил мобайнида юзаки қараганда, олға қараб силжиш бўлмагандай туйилди: зирги миқдори бизни қаноатлантира олмайди. Шу сабабдан ҳозирги вақтда республика қишлоқ хўжалиги ходимларининг алоҳида эътибори ана шу вазифани ҳал қилишга қаратилмоқда.

Ўртоқ Кэбин айтадики, республиканинг баъзи колхоз ва совхозларида сут қўл билан соғилганда, ишчи кучлари етишмаётганлигидан ҳар бир сут соғувчига 20 ва ҳатто 25 бошдан сигир биркитиб қўйилмоқда. Бир йилда ана шундай сут соғувчи сигирларнинг шу группасидан 60 тоннадан 80 тоннагача сут соғиб олинмоқда. Қўл билан бажариш учун бу жуда катта ишдир. Сут чорвачидигида эса ишларнинг механизациялаштириш даражаси ҳали анча паст.

Н. С. Хрушчев. Бунга тоқат қилиб бўлмайди. Сут соғишни албатта механизациялаштириш керак.

И. Г. Кэбин. Бу мутлақо тўғри.

Чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш натижасида бу маҳсулотларни тайёрлаш ва давлатга сотиш ишлари ҳам яхшиланди.

Колхозлар ва колхозчиларнинг пул даромадлари кўпайди. 1959 йилдан бошлаб қишлоқ хўжалик артеллари иш унумининг оширилган нормаларини ва меҳнатга ҳақ тўлашнинг совхозлардагига яқинлаштирилган янги баҳоларини жорий қилиб келмоқдалар. Колхозларнинг 70 проценти меҳнат кунлари ҳисобланмасдан меҳнатга пул билан ҳақ тўлашга ўтди. Бу эса жамоат хўжалигини ривожлантириш ва меҳнат интизомини мустаҳкамлашда ижобий роль ўйнади.

Совет ҳокимияти йилларида Эстония, дейди нотиқ, аграр республикадан индустриал республикага айланди. Аҳолининг кўпчилик қисми саноатда ишламоқда. Қишлоқ хўжалигида банд бўлган ишларнинг сони икки баравар камайди. Қишлоқ хўжалигида ишлаётган бир киши ҳисобига қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш урушдан олдинги даражадагига нисбатан 2-2,5 баравар кўпайди. 1960 йилда ишлаган ҳар бир ишловчи ҳисобига уч тоннадан зиёд сут, сўйилган вазнда 366 килограммдан гўшт ва кўпгина бошқа маҳсулотлар етиштирилди.

Бундай маҳсулотларни етиштиришни янада кўпайтириш чорвачилик ва далачиликдаги ишларни механизациялаштириш даражасига боғлиқдир. Ҳолбуки, бу ишларни механизациялаштириш даражаси ҳозирги вақтда пастдир. Жумладан, Ўртоқ Кэбин айтадики, сут соғадиган агрегатлар етишмаётганлигидан совхозларда сигирларнинг 70 проценти, колхозларда эса — атиги 15 процентигина машиналар ёрдамида соғиб олинмоқда.

Н. С. Хрушчев. Госплан ходимларига сутчилик фермаларига боришни маслаҳат бераркмиқан. Ўзлари ҳам сутни қўл билан соғиб кўрганларида сут соғувчиларнинг нши қанақа иш эканлигини яхши билиб олган бўлур эдилар. **(Гулдурос қарсаклар, залда жонланиш).**

И. Г. Кэбин. Тўғри.

Н. С. Хрушчев. Агар Госплан ходимлари билан биргаликда халқ хўжалиги кенгашларининг раисларини фермаларга юборсангиз, тагин ҳам яхшироқ натижаларга эришасиз. **(Гулдурос қарсаклар).**

И. Г. Кэбин. Никита Сергеевич, бу таклифингиз менга жуда маъқул бўлди. Колхоз ва совхозларда бултур кўпайтирилган сигирлар сони яна 750 сут соғувчини талаб қилмоқда. Шунга кўра, бу ерда ишчи кучига бўлган талаб бир қадар таъминланади. **(Залда кулги).**

Н. С. Хрушчев. Новиков билан Засядько ўртоқларга ҳам говмиш сигирлар танлаб бериш керак эди. **(Залда кулги, гулдурос қарсаклар).**

Докладчи яйловларни ва ўтлоқларни яхшилаш ҳақида, ботқоқликларни ўзлаштириш ҳақида гапиради. Контроль рақамларда 281 минг гектар майдонда мелиорация ишларини амалга ошириш кўзда тутилган. Бу — йилига ўрта ҳисобда 40 минг гектардан ерда мелиорация ишларини амалга ошириш керак, демакдир. Ўртоқ Кэбин етти йиллик мобайнида ботқоқликларни қуритиш ҳажмини энг камида 60-80 минг гектар кўпайтириш зарур деб ҳисоблайди.

Ўртоқ Кэбин ўз докладини тамомлаб айтадики, республика партия ташкилоти ўз олдига етти йилликнинг учинчи йилида қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлашни кўпайтиришнинг тасдиқланган планларини тўла ва ошириб бажарилишини таъминлаш вазифасини қўйди. КПСС Марказий Комитети Пленумининг қарорлари билан қуролланган республика меҳнаткашлари қишлоқ хўжалигини янада юксалтиришга эришадилар.

* * *

Пленум докладларни муҳокама қилишга киришади.

* * *

Москвада КПСС Марказий Комитетининг Пленуми ўз ишини давом эттирмоқда. 13 январда 1960 йилда деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотларини етиштириш ва давлатга сотиш давлат планининг ва социалистик мажбуриятларнинг бажарилиши тўғрисидаги ҳамда қишлоқ хўжалигини янада ривожлантириш тадбирлари ҳақидаги докладлар муҳокама қилина бошлади.

КПСС Оренбург область комитетининг биринчи секретари Ўртоқ **Г. И. Воронов** музокараларни бошлаб беради.

Об-ҳаво шароити жуда ноқулай келишига қарамай, дейди Ўртоқ Воронов, — мамлакатимизнинг 1960 йилда 1959 йилдагидан кам бўлмаган миқдорда ғалла ва 1959 йилдагига нисбатан ҳатто кўпроқ миқдорда қанд лавлаги, қунғабоқар ва сабзавот олганлиги ҳаммамизни қувонтиради.

Ўртоқ Воронов Оренбург областида деҳқончилик маҳсулотлари етиштириш қандай кўпайиб бораётганлиги ҳақида гапиради. Кейинги йилларда Оренбург областида бир ярим миллион гектар қўриқ ва бўз ерлар ўзлаштирилди. Олимлар, мутахассислар ва ишлаб чиқариш илғорлари ишлаб чиққан янги деҳқончилик системаси жорий қилинди. Ана шу системага мувофиқ, куз фаслида ерлар чуқур шудгор қилиб қўйилади. Бу эса, шу ерларда тез-тез такрорланиб турадиган қурғоқчилик ва гармселларнинг таъсирини бўшаштиради. Оренбург области муттасил мўл ҳосил етиштирилаётган областга айлантирилмоқда.

Нотиқ Оренбург областида деҳқончиликни янада юксалтириш учун қўриқ районларда тўғри алмашлаб экиш ва экин майдонлари структурасини ишлаб чиқиш ва бошқа проблемалар юзасидан илмий-тадқиқот ишлари олиб бориш — биринчи галдаги иш деб ҳисоблайди.

Никита Сергеевич Хрушчев Қозоғистоннинг қўриқ ерларида илмий-тадқиқот институтлари нинг вужудга келтиришни тавсия этади. Бу институтлар ишлаб чиқариш билан маҳкам алоқа боғлайдилар, дейди Ўртоқ Воронов, қўриқ ерлари ўзлаштирилаётган бошқа областларда, шу жумладан Оренбург областида ҳам бундай институтларни ташкил этиш ахборотини фойдаланиш принципларини тўғри баён қилганлигини айтади. Биз шу икки йил ичида чопиқ қилинадиган экинларни алмашлаб экишни шундай жорий қилмоқчимизки, чопиқ қилинадиган экинларнинг 25 процентчасини алмашлаб экишни таъминлаймиз.

Н. С. Хрушчев. Тўғри!

К. Г. Писин. Шу жумладан, 500 минг гектарга майдонга дуккакли экинлар, асосан озуқа бўладиган дуккакли экинлар экамиз. Биз ҳозир синаб кўрдик, бу экинлар бизда жуда яхши ўсиб, мўл ҳосил бермоқда ва энг муҳими шуки, бу экинлар ишлаштириб олинганидан кейин тупроқда кўп миқдорда азот ҳосил бўлмоқда. Дуккакли экинлардан кейин экилган бўғдой ҳар гектар ердан 27 центнердан ҳосил берди.

Н. С. Хрушчев. Олтой ўлкасида дуккакли экинлар етилиб пишадими?

К. Г. Писин. Биз дуккакли экинларнинг бир қисмини кечроқ экдик, улар етилиб пишмади, Олдинроқ тайёрлаб қўйилган уруғлар экилиб, парвариш қилинганидан кейин жуда яхши ўсиб етилмоқда ва биз буни Сибирь ва Шимолнинг дуккакли экини деб ҳисоблаймиз. Энг муҳими шуки, бу экинни етиштириш ишларини механизациялаш мумкин.

Н. С. Хрушчев. Ўртоқ Светличнийнинг Кубанда бир нишли лавлаги етиштириш соҳасидаги тажрибасини ўқиб кўрингиз. Бу тажриба «Сельская жизнь» газетасида тасвирланган. Бу жуда мароқли тажрибадир. Шу ерда ҳозир бўлган ва бу иш билан шуғулланувчи ўртоқларнинг сўзга чиқишларини илтимос қиламиз. Бу тажриба давлатларимизнинг ютуқболини кўрсатиб беради.

К. Г. Писин. Тушунарли, Никита Сергеевич.

Н. С. Хрушчев. Ўртоқ Светличний етиштирган бир центнер ғанд лавлагининг таннархи 3 сўм 5 тийин туради. Бир центнер лавлагининг харид нархи 22 сўм турса, у етиштирган лавлагининг харид нархи 3 сўм 5 тийин (эски пул ҳисобида).

Сўнгра, нотиқ чорвачиликда кўп меҳнат талаб этадиган оғир ишларни механизациялаш ҳақида гапиради. У, жумладан, соғиш машиналари ишлаб чиқаришни кўпайтириш зарур эканлигини таъкидлайди. Биз, дейди нотиқ, заводларимиздан бирини соғиш машиналари ишлаб чиқаришга мослаштириш учун икки йилдан буён ҳаракат қилиб келмоқдамиз. Бундай машинани ишлаб чиқариш қимматга тушмайди ва унча мураккаб ҳам эмас. Бизга шундай машиналарни тайёрлаб бермаётганликларига сабаб нима эканлигини билмайман.

Н. С. Хрушчев. Халқ хўжалиги кенгашларининг раисларини бир-икки ҳафта сут соғувчи қилиб ишлатиш керак, шундай қилганда соғиш машиналари ҳам бўлади. **(Залда жонланиш).**

Ўртоқ Писин сўзини давом эттириб, бундай деди: 7 минг соғиш машинаси ишлаб чиқариш билан биз икки йил мобайнида соғиш ишларини механизациялаштиришни кўзда тутган эдик. Аммо бундан қандай натижа келиб чиқди? Биз Краснодар ўлкасидаги ёшларни, қизларни соғувчилик ишларига жалб этмоқдамиз. Барнаулда тайёрланаётган соғиш машиналарини эса Краснодар ўлкасига юбормоқдамиз. Машиналар нотўғри тақсимланмоқда.

Н. С. Хрушчев. Ундай бўлса, РСФСР Госпланининг раиси ўртоқ Герасимовни бир ой соғувчи қилиб олиш керак. **(Залда жонланиш).**

Менинг фикримча, деди Ўртоқ Писин, шу йил ичида ўлкадаги барча сигирларнинг машиналар билан соғилишига имкон берадиган қилиб ишни ташкил эта оламиз. Ўтган йили ўлкада сигирлар сони 40 мингга кўпайди. Бунинг маъноси шуки, ана шу миқдордаги сигирларга хизмат кўрсатиш учун яна 4 минг соғувчи керак.

Сўнгра, Ўртоқ Писин қўриқ ерлардаги совхоз ишчиларининг маиший шароитини яхшилаш зарурлиги ҳақида гапиради. У ана шу совхозларда ошхоналар ва болалар муассасалари қуриш биринчи галдаги иш бўлмоғи керак, деб ҳисоблайди.

Н. С. Хрушчев. Тўғри!

К.Г. Писин. Бу қурилиш давлат планига киритилиши ва бир неча йилга чўзиб юборилмаслиги керак. Ҳолбуки, «Роспотребсоюз», Госплан, Қишлоқ хўжалик министрлиги бу масалани ҳал этишга шундай қарамоқдаларки, улар буни муҳим иш эмас, балки иккинчи даражали иш деб ҳисоблайдилар.

Н. С. Хрушчев. Бу, масалага мураккаб ёндошишдир. **(Залда кулги).** Сизнинг гапиригизни тушунмасликлари мумкин.

К. Г. Писин. Мен ишлаб чиқариш бинолари каби ошхона ва болалар муассасаларини ҳам биринчи галда қуриш ва бу қурилишни кейинги ўринга суриб юбормаслик керак деб ҳисоблайман.

Н. С. Хрушчев. Сизнинг соғиш аппаратлари ишлаб чиқариш тўғрисидаги таклифингизни қабул қилиш керак. Ўлкада ишлаб чиқарилаётган машиналарнинг ҳаммасини Олтойдаги колхоз ва совхозларни тўла таъминламагунча ҳеч кимга бермангиз.

К. Г. Писин. Маъқул, Никита Сергеевич.

Н. С. Хрушчев. Сизнинг қўриқ ерлардаги совхозларда болалар ясилари, болалар боғчалари, ошхоналари биринчи навбатда қуриш тўғрисидаги таклифингизни қўллаб-қувватлаш керак. **(Гулдурос давомли қарсаклар).**

Қўриқ ерларнинг бойликларини янада ўзлаштириш, дейди Ўртоқ Писин, ҳар бир даладан, ҳар бир ер участкасидан ишнинг кўзини билиб, ихлос билан фойдаланиш — қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини кескин суратда юксалтириш, етти йиллик план топшириқларини тез суръатлар билан бажариш имконини беради.

Тернополь область, Мельнихе-Подольск районидаги Сталин номли колхознинг звено бошлиғи, икки марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Ўртоқ **Е. А. Долинюк** шу колхоз аъзолари номидан Пленум қатнашчиларига қизғин салом топширади.

— Мен шу Пленумда шахсан иштирок этаётганлигимни, — дейди у, — Ғарбий Украинанинг Подольск ерларида мўл-кўл ҳосил етиштириш учун кўпгина куч-ғайрат сарфлаётган звеномиз, Сталин номли колхоз аъзолари, ўлкамизнинг барча меҳнаткашлари меҳнатига берилган юксак баҳо деб ҳисоблайман. Бунда жонажон Коммунистик партиямиз, Марказий Комитет Президиуми ва шахсан Сиз, қадрли Никита Сергеевич, оддий кишиларнинг тақдири ҳақида, баҳтли турмуш ҳақида, ишлаб турган еримизда тинчлик бўлиши ҳақида оталарча ғамхўрлик қилаётганлигингизни кўриб турибман. Шу сабабдан ўз меҳнатимиз билан ҳаётни безаш, мамлакатимиз бойлигига бойлик қўшиш, ўлкада кўплаб мевали боғлар барпо этиш мақсадида Ватанга, халққа бутун куч-қувватимизни бағишлашни истайсан, киши.

Ўртоқ Долинюк бошчилик қилаётган звено 1960 йилда 125 гектар майдонда маккажўхори етиштирди. Бунда 20 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 167 центнердан дон олинди, қолган майдонда эса 982 центнердан сўтали кўкпоя йиғиб олинди. Етиштирилган 1 центнер донининг таннархи янги пуллар билан ҳисоблаганда 32 тийинга, кўк поянинг ҳар центнери 2 тийиндан камроққа тушди.

11 йиллик иш даврида, дейди Ўртоқ Долинюк, звено 25 минг центнер маккажўхори дони ва 39 минг тонна кўк поя етиштирди. Колхоз ана шу озуқадан фойдаланиб, 5минг центнер чўчқа гўшти ва 68 минг центнер сут етиштирди. Шу йиллар мобайнида ҳар гектардан олинган ўртача йиллик ҳосил 134 центнер дон ва 1500 центнер кўк пояни ташкил қилди.

Звеномиз негизида маккажўхоридан мўл ҳосил етиштириш усталари тайёрлайдиган ва доим ишлаб турадиган мактаб ташкил қилинган. Бу мактабда ҳар йили звено бошлиқларидан 300 дан кўпроқ киши ўқиб турибди. Илғор иш тажрибаларини жорий қилишнинг бундай усули яхши натижалар бермоқда.

Н. С. Хрушчев. Ўртоқ Долинюк, Украинанинг раҳбар составини балки сизнинг мактабингизга қабул қилиш мумкин бўлар, сиз уларга илғор иш тажрибаларини ўргатурсиз, шундай қилганда бутун Украина маккажўхоридан мўл ҳосил етиштиради. **(Залда жонланиш, Қарсаклар).**

Е. А. Долинюк. Ўтган йили мактабимизда ўқиган 133 звено бошлиғи ҳар гектар ердан 50 центнердан ва бундан ҳам кўпроқ маккажўхори дони, 1,13 звено эса гектаридан 600 центнердан ва бундан ҳам кўпроқ кўк поя йиғиб олишга муваффақ бўлди.

Тажриба шуни кўрсатадики, деди Ўртоқ Долинюк, силос бостириш учун механизаторларнинг ўзлари ҳам ўз кучлари билан маккажўхоридан мўл ҳосил етиштира оладилар. Масалан, бизнинг районимиздаги Ленин номли колхозда трактор бригадасининг бошлиғи Роман Гавришчук ҳеч қандай қўл меҳнати сарфламаган ҳолда кенг майдонларнинг ҳар гектаридан сурункасига уч йилдан буён 700-1000 центнердан кўк поя етиштириб келмоқда.

Н. С. Хрушчев. Баракалла! **(Қарсаклар).**

Е. А. Долинюк. Маккажўхори дони етиштириш ихтисослаштирилган звеноларнинг асосий топшириқ бўлмоғи керак. Звеноларнинг ҳаммаси катта майдонларда дондан мўл ҳосил етиштиришлари лозим, шундай қилганда бизда сут ҳам, гўшт ҳам, ёғ ҳам, бошқа маҳсулотлар ҳам етарли бўлади.

Ўртоқ Долинюк айтадики, ўзим бошчилик қилаётган звено бу йил 100 гектар ерда бир минг тонна маккажўхори дони етиштиришга аҳд қилди. Лекин шунча дони машиналарсиз йиғиштириб олиш, дейди у, звеномнинг қўлидан келмайди. Маккажўхорикорларга юқори унумли, анча мукаммал комбайнлар керак бўлиб қолди.

* * *

КПСС Марказий Комитетининг Пленуми 13 январь кечки мажлисда 1960 йилда деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ва давлатга сотиш давлат планининг ва социалистик мажбуриятларнинг бажарилиши тўғрисида ҳамда қишлоқ хўжалигини янада ривожлантириш тадбирлари ҳақидаги докладларни муҳокама қилишни давом эттирди.

КПСС Краснодар ўлка комитетининг биринчи секретари Ўртоқ **Г. И. Воробьев** минбарга чиқади.

Н. С. Хрушчев. Ўртоқ Воробьев, кубанликлар маккажўхори етиштириш соҳасида Ўртоқ Долинюкни мусобақага чақиришни истайдилар, демоқдалар. Бу гап тўғрими? Сизда буннинг учун Ўртоқ Долинюкникига қараганда шароит яхшироқми?

Г. И. Воробьев. Бизда шароит яхшироқ.

Н. С. Хрушчев. Яхшироқми, ёки йўқ?

Г. И. Воробьев. Ерларимиз яхшироқ деб айтиш мумкин.

Н. С. Хрушчев. Мамлакатда Кубандагидан кўра яхшироқ ерлар йўқ. Сиз Ўртоқ Долинюкни эҳтимол, дангал мусобақага чақирурсиз?

Г. И. Воробьев. Звено бошлиқлари чақирадилар.

Н. С. Хрушчев. Звено бошлиқлари — бу ўз йўли билан. Сиз барча колхозлардаги звено бошлиқларини бир жойга тўплангиз ва уларга Ўртоқ Долинюкни мусобақага чақиришни тавсия этамиз, деб айтингиз.

Г. И. Воробьев. Биз Ўртоқ Долинюкдан иш ўрганишга ҳаракат қиламиз ва ўзимизда ҳам худди шундай ҳосил олишга тиришиб кўрамиз.

Н. С. Хрушчев. Ўртоқ Воробьев, сиз уни мусобақага чақирасизми?

Г. И. Воробьев. Чақириш мумкин.

Н. С. Хрушчев. Ҳаракат қилиб кўринг. Кубань ўртоқ Долинюкни мусобақага чақирадиган бўлса, у ҳолда бизда нон ва колбаса мўл бўлади. **(Залда жонланиш).**

Г. И. Воробьев. Ундан ўрганишга ҳаракат қиламиз, ўртоқларимиз унинг ҳузурига боришлари мумкин, мен ҳам у ерга боришим мумкин.

Н. С. Хрушчев. Кўпданоқ шундай қилиш керак эди. Ўртоқ Долинюкни ўзингизга таклиф қилишингиз маъқулроқ бўлиши мумкин. У сизда семинар ўтказа олур эди ва барча ўртоқларни бу семинарга таклиф этиш мумкин бўлур эди. Ўзлиб турмангиз, раҳбарлар ҳаммага таълим берадилар-у, уларнинг ўзлари ўрганишни истамайдилар, деб ўйламангиз.

Г. И. Воробьев. Биз бундай деб ўйламаймиз. Сизнинг бу гапларингиз жуда тўғри.

Кубань, деб сўзини давом эттиради Ўртоқ Воробьев, давлатга ҳар йили юз миллион пуд ғалла сотмоқда. Ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг ташаббуси билан Кубанда кучли қанд саноати вужудга келтирилди. Ҳозирги вақтда 15та қанд заводи ишламоқда. Бу заводлар 1960 йилги давлаги ҳосилидан камида 20 миллион пуд қанд-шакар тайёрлайдилар, ҳолбуки, 1957 йилда 4 миллион пуд қанд-шакар тайёрланган эди. Биз қанд-шакар ишлаб чиқаришни кўпайтириш билан бир қаторда, дон етиштиришни ҳам анча оширмоқчимиз. Краснодар ўлкаси яқин йилларда 100 миллион пуд қанд-шакар ишлаб чиқаради ва ҳар йили давлатга юз миллион пуддан кўпроқ ғалла сотади.

Н. С. Хрушчев. Кубанлик ўртоқлар, қойил қиладилар-ку! Юз миллиондан кўпроқ! 101 миллион — бу ҳам 100 миллиондан кўпроқ. Модомики, шундай экан, Долинюк ҳузурига боришнинг нима ҳожати бор. Иш пачаваку. Бу ҳолда Ўртоқ Долинюкни сизларнинг ҳузурингизга юборишга тўғри келиб қолур. У колхоз ишларини қай тарзда олиб бориш кераклигини кўрсатиб беради.

Г. И. Воробьев. Никита Сергеевич, бунда гап қанд-шакар тўғрисида бораётир.

Н. С. Хрушчев. Ўртоқлар, мен жиддий гапиряпман. Сизга кенгаш ўтказиш учун борганимда «100 миллиондан кўпроқ» деган гапнинг маъноси нима эканлиги тўғрисида қазаклар билан гаплашиб кўраман. Сиз айтган рақамлар асос қилиб оладиган бўлсак, ишни барбод қиламиз. Кубанликлар қанча дон беришлари кераклигини биласизми? Камида 150 миллион пуд. **(Қарсаклар).** Эҳтимол бундан ҳам кўпроқ. Мен сизлар билан анчайин эмас, балки қўлга қалам олиб, маслаҳатлашаман, биргаликда фикр юритамиз, қанча гектар яроқли ер борлигини, экинларнинг структураси қандай эканлигини кўздан кечириб чиқамиз. Нимани қолдириш, нимани чиқариб ташлаш, кам ҳосил берадиган экинларни қайси экинлар билан алмаштириш кераклигини аниқлаймиз. Сизда 150 миллион пуддан камроқ дон харид қилинар экан, сизларга боришнинг ҳожати йўқ.

Г. И. Воробьев. Никита Сергеевич, биз Сизни таклиф қиламиз.

Н. С. Хрушчев. Мен Сизларга маҳсулот тайёрловчи кишидек бораман, маъзумки, маҳсулот тайёрловчи кишини таклиф этмайдилар. Унинг ўзи бораверади. **(Кулги, қарсаклар).**

Г. И. Воробьев. Биз Сизни таклиф этамиз ва Сиз билан биргаликда ишларни бажонидил кўздан кечирамиз. Сизнинг бизга ёрдам беришингизга аминмиз.

Н. С. Хрушчев. Ёрдам беришни ваъда қиламан.

Г. И. Воробьев. Раҳмат, Никита Сергеевич!

Нотиқ ўлканинг қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари маккажўхори дони етиштириладиган майдонларни кенгайтириш учун, унинг ҳосилдорлигини ошириш учун қандай кураш олиб бораётганликлари тўғрисида Пленумга сўзлаб беради. Масалан, Усть-Лабинский районининг колхоз ва совхозлари ўтган йили 11 минг гектардан кўпроқ майдоннинг ҳар гектаридан 41 центнердан маккажўхори дони олдилар. Красноармейский, Советский ва Славянский районларининг колхоз ва совхозлари бутун майдоннинг ҳар гектаридан 40 центнердан кўпроқ маккажўхори дони олдилар.

Н. С. Хрушчев. Сизлар ўтган йили дон учун қанча маккажўхори эккингиз?

Г. И. Воробьев. Дон учун 320 минг гектар ерга маккажўхори эктик.

Н. С. Хрушчев. — Ҳар гектар ердан 50 центнердан олинадиган бўлса, жами қанча бўлишини ҳисоблаб кўринг? Сиз гапиравериг, сўнгра биз ҳисоблаб чиқамиз.

Красноармейск районидаги «Россия» колхози, деб сўзини давом эттиради Ўртоқ Воробьев, ҳар гектар ердан 60 центнердан ҳосил олди.

Н. С. Хрушчев. Сизлар қанча маккажўхори дони сотдингиз?

Г. И. Воробьев. 30 миллион пуд.

Н. С. Хрушчев. Бошқа донлардан қанча сотдингиз?

Г. И. Воробьев. 70 миллиондан кўпроқ бўғдой ва бошқа экинларнинг донини сотдик.

Н. С. Хрушчев. Демак, сизлар дон олиш учун 320 минг гектар ерга маккажўхори экдиганг бўлсангиз 96 миллион пуд маккажўхори олишиши керак, сизлар эса атиги 30 миллион пуд маккажўхори бергансиз. Агар 96 миллион пуднинг учдан икки қисми давлатга сотилиб, учдан бир қисми ўлканинг чорвачилиги учун қолдирилганида ҳам, ана шу учдан икки қисм 64 миллион пудни ташкил этади.

Г. И. Воробьев. Тўғри. Никита Сергеевич.

(Давоми учинчи бетда).

КПСС Марказий Комитетининг Пленуми

(Боши иккинчи бетда).

Н. С. Хрушчев. Бунга 70 миллион пуд ёки ҳатто бундан ҳам кўпроқ буғдойни қўшсангиз, 150 миллион пуд дон ҳосил бўлади. Украиналиклар гектаридан 50 центнердан олишлари даркор бўлса, кубанликлар бундан кўпроқ олишлари мумкин. Улар ҳар гектар ердан олтмиш центнердан беришлари керак. Бунга сабаб шуки, сизлар яхши ерларда яшайсизлар. Ҳозирги кубанликларнинг кўп ота-боболари Запорожье сечидан чиққан кишилардир. Екатерина II запорожьеликлардан қўрқар эди, шу сабабли ҳушомад қилиб уларни яхши ерларга кўчирган эди. Ана шундай экан мазкур ерлардан қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришида энг яхши кўрсаткичларга эришингиз. (Қарсаклар).

Ўртоқ Воробьев айтадики, ўтган йили ўлкада ҳар гектар ердан 26,4 центнердан маккажўхори дони олинди. Бу, албатта, кам. Совхоз ва колхозлар бундан ҳам кўпроқ ҳосил етиштира оладилар. Бизнинг ўлкамизда, дейди у, ҳар гектар ердан 50 центнердан дон олиш учун курашишга тайёр турган минг-минглаб илғорлар бор.

Н. С. Хрушчев. Сиз ўртоқ Долинюкка бир назар солингиз, у 160 центнердан ҳосил олди.

Г. И. Воробьев. Тўғри.

Н. С. Хрушчев. Унинг 160 центнердан ҳосил олганлигига, сизлар эса 50 центнердан ҳосил олаётганлигингизга сабаб нима? Ўртоқ Долинюк сизларга бориб бир ёз ишлаб бersин. Унга ер ажратиб берингиз ва у сизнинг кубанликларингиз билан биргаликда ўз ерингизда гектаридан 150-200 центнердан дон ҳосили олишига аминман.

Г. И. Воробьев. Эҳтимол.

Н. С. Хрушчев. Шундан кейин уни ўлка комитетининг секретари қилиб сайлашлари мумкин. (Залда жонланиш). Хўш нима деб ўйлайсиз? Бизларнинг ҳаммамиз абадий қолиб кетамиз деб ўйлайсизми? Раҳбарлар мерос бўлиб қолиб келган вақтлар ўтиб кетган. Эндиликда яхши ишлаган кишиларни табриклайдилар, ёмон ишловчиларни ўзгартирадилар. Шундай бўлади ва шундай бўлиши ҳам керак. Бу қонундир, ва бу демократиядир.

Ўртоқ Воробьев сўзини давом эттириб, қуйидагиларни айтади: Бу йил ўлкада, 4,5 мингдан кўпроқ механизациялаштирилган зерно ишлайди. Булардан бир минг зерно 100 минг гектардан кўпроқ майдонда ҳар гектаридан 50-60 центнердан маккажўхори дони олиш учун курашди. Экин майдонини кўпайтирмоқчимиз. Бизда асосий экин майдонлари, жами 650 минг гектар, 400 минг гектарга яқин дон майдони бор, 250 минг гектар ерни эса силос бўладиган экинга қолдириш керак.

Н. С. Хрушчев. Силос албатта керак.

Г. И. Воробьев. 650 минг гектар асосий майдоннинг 400 минг гектарига маккажўхори дони (такрор экмасдан) ва 250 минг гектар ерга эса силос учун экин экамиз.

Н. С. Хрушчев. Сизлар силос учун керакли экинларни такрор экиш тўғрисида ўйлаб кўрмогингиз керак. Агар биринчи галда нўхат экиладиган бўлса, у барвақт етилади, иккинчи галда маккажўхори экиш керак.

Г. И. Воробьев. Бизда кузги арпа, кузги буғдой экилади. 1960 йилда ана шу экинлар йиғиштириб олинганидан кейин 340 минг гектар ерга такрор маккажўхори экилди ва кўп миқдорда силосбоп кўк поя ва думбул сўта олинди.

Н. С. Хрушчев. Ана шу думбул сўтани эътиборга олиш керак.

Г. И. Воробьев. Экиннинг ўриб олинган айрим қисмидан етилган сўтали маккажўхори олинди.

Н. С. Хрушчев. Мана, Кубанниг нималигини кўриб турибсиз.

Г. И. Воробьев. Мен нима ҳам дея олар эдим? Мен у ерга ҳали ҳеч қандай экин экиб кўрганим йўқ, мен яқинда борганман.

Н. С. Хрушчев. Маъқул. Ундай бўлса, дадил таҳқид қилаверинг, мен маккажўхорини қандай етиштириш кераклигини кубанликларга сўзлаб бераман, Сиз эса ўртоқ Долинюкдан ёрдам беришни илтимос қилинг.

Г. И. Воробьев. Жуда яхши бўлур эди.

Ўртоқ Воробьев яна айтадики, кўп ҳосил берадиган «ВИР-156» каби гибридларни кўпроқ экиш — маккажўхори ҳосилдорлигини оширишнинг энг муҳим резервидир. Ўлкамизнинг шароитида, хусусан жанубий ва марказий районлар шароитида ана шу гибрид бошқа гибридларга нисбатан ҳар гектар ерда 10 центнердан 15 центнергача ҳосилни кўпайтиради. Бизда шундай масала қўйилмоқда. «ВИР-156» сортли маккажўхоридан ўлка бўйича ҳар гектар ердан 36 центнер дон олинади, «Воронежская» сортидан эса 16 центнердан дон олинади. Бу эса икки баравар камдир, лекин 67 область учун ана шу сортдаги уруғларни етиштиришга тўғри келмоқда. Бу эса бизни орқага тортади.

Н. С. Хрушчев. Сизда ана шу сорт уруғлик экиладиган майдон қанча?

Г. И. Воробьев. 10 минг гектар.

Н. С. Хрушчев. Қўён ҳам бундан кўпроқ еб қўяди-ку. (Умумий жонланиш).

Г. И. Воробьев. Иккинчи сорт — «Стерлинг»дан ҳам гектарига 20 центнердан дон олинди.

Н. С. Хрушчев. Қарғалар кўпроқ чўқиб еб қўяди-ку, сиз эса 10 минг гектар тўғрисида гапиряпсиз. Биз Сиздан ана шу 10 минг гектарни ва яна 10 минг гектарни чегириб олиб ташлаймиз. Сиз 400 минг гектарга экингиз. Майли, 400 минг гектар эмас, 380 минг гектар деб ҳисоблаймиз, 50 минг гектарни чегириб олаймиз — 350 минг гектар бўлади.

Маккажўхори ҳосилдорлигини кўпайтирмоқ учун, дейди нотиқ, — юқори ҳосилли сараланган сортларни ва гибрид уруғларини экамиз. Шу билан бирга ҳар бир уяга тегишли миқдорда уруғ ташлаймиз. Ҳозирги вақтда механизатор кадрлар тайёрланмоқда, уруғлар тозаланмоқда, ер участкалари звеноларга биркитиб берилмоқда, техника ремонт қилинмоқда ва созланмоқда.

Ўлкада бошоқли экинларнинг, биринчи галда кузги буғдойнинг ҳосилдорлигини ошириш учун кураш олиб борилмоқда. Ўтган йили ҳар гектар ердан ўрта ҳисобда 24 центнердан кузги буғдой олинди. Биз бу йил ҳар гектар ердан камида 27-28 центнердан дон олиш ниятидамиз.

Н. С. Хрушчев. Мен Сизнинг сўзингизни яна бўламан. Мен жиддий гапиряпман. Сиз 400 минг гектар тўғрисида гапиряпсиз. Аммо 350 минг гектар ернинг ҳар гектаридан 60 центнердан ҳосил етиштирилганида, 126 миллион пуд маккажўхори ҳосили олинади. Ундан икки қисми — 84 миллион пуд маккажўхори ва 70 миллион пуд буғдой олинса, 154 миллион пуд ҳосил бўлади. Менинг фикримча сизлар дон ҳосилини ҳам, буғдой ҳосилини ҳам, бошқа экинлар ҳосилини ҳам кўпайтира оласиз.

Г. И. Воробьев. Сизнинг ҳисоб-китобингиз тўғри.

Н. С. Хрушчев. Бу ҳисоб-китоб эмас. Мен либералларча гапирдим, эҳтиёткорлик билан ҳаракат қилмадим, энди эса мен савдогар сифатида ҳаракат қиламан: 1961 йил учун бутун баҳони кесиб қўяйлик, бу — 150 миллион пуддан иборат, 1962 йилга келганда ўйлашиб кўрармиз. (Залда жонланиш. Кулги).

Сўнгра ўртоқ Воробьев ўлкада шоли, қанд лавлаги, кунгабоқар майдонлари кенгайтирилаётганлигини айтади.

Ўртоқ Воробьев чорвачилик тўғрисида гапириб айтадики, ўлка қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари бу йил давлатга 285-290 минг тонна, ёки ўтган йилдагидан 27-30 процент кўпроқ гўшт, 710-730 минг тонна, ёки ўтган йилдагидан 15 процент кўпроқ сут сотишни ўз олдиларига вазифа қилиб қўйдилар.

Ўртоқ Воробьев сўзининг охирида КПСС Марказий Комитети Пленумини ишонтириб айтадики, Кубань қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари етти йиллик учинчи йили давлат плани ва мажбуриятларнинг бажарилишини таъминлайдилар, КПСС нинг навбатдаги XXII съездини муносиб кутиб оладилар.

В. И. Ленин номидаги колхознинг раиси **С. К. Коротков** (Чувошистон АССР) ўз нутқида маккажўхори ва нўхат экиб парвариш қилиш масалаларига асосий эътибор берди. Ери қора тупроқ бўлмаган бизнинг зонамизда, — дейди ўртоқ Коротков, — иқлим яхши, иссиқ ва нам етарли, қурғоқчилик жуда кам бўлади ва бу зонанинг ерларида маккажўхори айниқса яхши ўсади. Мен шу зонадан вакил бўлиб келганман.

Н. С. Хрушчев. Маккажўхорига сиз йўл очиб бердингиз, ўртоқ Коротков.

С. К. Коротков. Сиз йўл очиб бердингиз, Никита Сергеевич.

Н. С. Хрушчев. Маслаҳатни мен бердим-у, аммо йўлни сиз очдингиз. Айтишларига қараганда, сизларнинг районингиздаги тажриба станцияси маккажўхори етиштиришнинг уддасидан чиқа олмапти, сизлар эса унинг жонига аро кириб қолибсизлар, сизлар маккажўхори етиштиришни қойил қилдингиз, ажойиб ҳосил етиштираётирсиз.

С. К. Коротков. Никита Сергеевич, тажриба станциясига Лукьяненко директор бўлиб турган вақтда бу станция маккажўхори экишни уддалаш ўёқда турсин, ҳатто директори партия конференцияларида ва агрономия кенгашларида маккажўхорига уч марта қарши чиқди. Маккажўхорини ёқлаб якка ўзим жанг қилишга мажбур бўлдим.

Н. С. Хрушчев. Сиз бу жангда ютиб чиқдингиз, бунинг учун сизни табриклаймиз. (Қарсаклар).

Серҳосил бўлган 1940 йилда, дейди ўртоқ Коротков, колхознинг бутун ялпи маҳсулоти 2747 минг озуқа единицасидан иборат бўлди. Ўтган йилнинг иқлим шароити ноқулай бўлган эди. Лекин маккажўхори туфайли ва ердан тағин ҳам самаралироқ фойдаланиш сабабли шу ернинг ўзидан 8790 минг озуқа единицаси, ёки 1940 йилдагига қараганда 3,5 баравар кўп озуқа единицаси олдик.

Ўтган йил, дейди ўртоқ Коротков, колхоз давлатга 1940 йилдагига қарагандa тўшгач 53 баравар кўп, сутни 14 баравар кўп сотди. Яроқли ерларнинг юз гектарига ҳисоблаганда хўжалик 500 центнердан кўпроқ сут етиштириб берди. Биз 1960 йилда ҳар бир колхоз ҳонадонига 1520 литр сутни ўз таннархида — ҳар бир литрини 50 тийиндан сотдик. Ҳар ким сутни истаганича олаверсин дедик.

Н. С. Хрушчев. Яхши. (Қарсаклар).

Ўртоқ Коротков сўзини давом эттириб, бундай деди: Маккажўхори туфайли шу қадар кўп чорвачилик маҳсулотлари олиш мумкин бўлиб қолди. Ери қора тупроқ бўлмаган зонада фақат маккажўхорини кўп экиш йўли билан ем-хашак базасини мустаҳкамлашимиз мумкин. Ери қора тупроқ бўлмаган зонадаги ҳар бир колхоз, ҳар бир совхоз маккажўхорининг думбул сўталари билан бирга ҳар бир гектардан 600 центнердан то 1500 центнергача кўк поя олиши мумкинлигига мен жуда ҳам аминман.

Н. С. Хрушчев. Тўғри. (Қарсаклар).

Сиз, Никита Сергеевич, бизга маккажўхорини дон олиш учун экиш керак деб маслаҳат берган йилингизда, — дейди ўртоқ Коротков, — биз ҳар бир гектардан 160 центнердан дон олдик. Маккажўхорининг «Успех» деган навини эккан эдик. Ўша йили ҳақиқатан ҳам 15 октябрга қадар совуқ тушмаган эди. Колхозчилар жон-диллари билан ишладилар ва натижа яхши бўлиб чиқди. Яна «Воронежская-76» деган нав бор. Бизнинг шароитимизда бу тез пишар навни экиб дон олиш мумкин. Бу билан биз ери қора тупроқ бўлмаган зонада галлани кўпайтирсак бўлади, давлатга донни кўпроқ топширишимиз мумкин бўлиб қолади ва чорва молларни боқиш учун ўзимизда ҳам кўпроқ ем қолади.

Н. С. Хрушчев. Экиб кўринглар, ўртоқ Коротков.

С. К. Коротков. Шундай қиламиз, Никита Сергеевич. Бошқа экинлар тўғрисида, жумладан, нўхат тўғрисида гапириб ўтай. Биз шудгор ерларга кўпдан бери нўхат экиб келамиз. Бундай нўхатнинг ҳосили кўп бўлади, айниқса емхашакни кўпайтиради. Шудгорга экилган нўхатдан бир ярим миллионга яқин озуқа единицаси олмоқдамиз. Маккажўхори, нўхат билан бир қаторда биз бир йиллик ва кўп йиллик ўтлар экмоқдамиз.

Н. С. Хрушчев. Нўхатдан қандай ҳосил олясизлар?

С. К. Коротков. Шудгорга экилган нўхатнинг ҳар гектаридан 18-20 центнердан ҳосил оляпмиз.

Н. С. Хрушчев. Ўртоқ Коротков, мен сизларга нўхатни квадрат-уялаб экишни маслаҳат берар эдим. Шу усулда экилган нўхатга ўзунасига ва кўндалангига иккиуч марта ишлов бериш керак. Бундай нўхат экилган ерни тоза шудгор деб ҳисоблаш мумкин. Нўхат кўтарилиб шохлай бошлаганидан кейин унга ишлов беришни тўхтатса бўлади. У ерни қоплаб олиб, бегона ўтларни йўқотади, ернинг нами ҳам сақланиб қолади. Нўхатнинг ҳосилини йиғиштириб олгандан кейин, бундай ерни ҳайдашнинг кераги йўқ. Дискали мола билан бир марта мола бостириб қўйсангиз, келаси йил ҳосил ола берасиз. Буни бир синаб кўринг!

С. К. Коротков. Шундай қиламиз, Никита Сергеевич...

Ўртоқ Коротков колхозларнинг раисларига сезгирлик билан муомала қилиш зарурлиги ҳақида гапириб бундай деди: Районларда, министрликлар ва бошқармаларда раислар тўғрисида чинакам ғамхўрлик қилишмайди. Жойларда колхозларнинг раисларига ва совхозларнинг директорларига қандайдир қуруқ муомала қилишади.

Н. С. Хрушчев. Яхши ғамхўрлик қилиш керак. (Қарсаклар).

Биз, Вурнар районидаги В. И. Ленин номли колхознинг колхозчилари, коммунистлари, комсомоллари партия Марказий Комитетига қасамёд қилиб шуни айтамизки, — дейди ўртоқ Коротков. — бизга қилинаётган ғамхўрликка ва илтифотга жавобан тағин ҳам яхшироқ меҳнат қила берамиз, мамлакатга ва халққа қишлоқ хўжалик маҳсулотларини кўпроқ етказиб бераверамиз.

Ўтган йил Сталинград областининг колхозлари ва совхозлари, дейди КПСС Обкомининг биринчи секретари **А. М. Школьников**, — ўз мажбуриятларини бажардилар ва давлатга 111 миллион пуд дон сотдилар. Чорвачилик маҳсулотларини давлатга сотиш планлари ҳам бажарилди. Бироқ, қишлоқ хўжалик маҳсулотларини, айниқса чорвачилик маҳсулотларини етиштириш ва тайёрлашда эришилган даража партия Марказий Комитетининг кўйган вазифаларига ҳали жавоб беролмайди. Областда аҳолининг чорвачилик маҳсулотларига ўсиб бораётган талаби тўлиқ қондирилмаётир.

Районларнинг кўпчилигида, дейди ўртоқ Школьников, муттасил мўл ҳосил олишга ҳали эришилгани йўқ. Шу сабабли, бошқоли экинларнинг ва маккажўхорининг ҳосилдорлигини айниқса деҳқончилик маданиятини кўтариш йўли билан ошириш биринчи даражали ишдир. Маккажўхори экишни яхшилашга кўпроқ эътибор беришимиз керак. Маккажўхорини дон олиш учун экиш билан жиддий шуғулланишга тўғри келади, чунки шундай қилинмаса, донинг ялпи ҳосилини кўпайтириш вазифасини ҳал қилиб бўлмайди.

Заволжьедаги ерларни суғориш ва Волга — Оқтуба районидаги қайир ерларини ўзлаштириш қишлоқ хўжалигини янада ривожлантиришнинг муҳим проблемасидир. Сталинград гидроэлектростанциясини ва энг катта сув омборини қуриб битказиш натижасида яқин вақт ичида бу вазифани ҳал қилиш учун реал имконият вужудга келтирилди. Заволжье районларида 2,2 миллион гектар ер бор ва бу районлар анча кўп миқдорда дон ҳамда қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириб бериши мумкин. Бироқ, областнинг қурғоқчилик энг кўп бўладиган ер зонасида экинлардан сира муттасил ҳосил олиб бўлмаётир.

Заволжьеда 800 минг гектарга яқин ерни суғориш ва 1,4 миллион гектар ерни сув билан таъминлаш мумкин. Суғорилган ерлардан дон ва озуқа экинлари экиш учун фойдаланмоқчимиз. Ерларнинг анча қисмига маккажўхори экмоқчимиз. Суғориладиган ерлардан бундай фойдаланиш барқарор емхашак базаси вужудга келтиришга ва Заволжьени юксак даражада ривожланган чорвачилик районига айлантиришга имкон беради. Бу ерларда шоликорлик билан ҳам шуғулланмоқчимиз.

Волга — Оқтуба районидаги қайир ерларни ўзлаштириш хилма-хил экинлар экиб, ҳосил етиштирмоқ учун жуда катта имконият очиб беради. Бу район территориясида камида 59 минг гектар унумдор ерларни суғориш планлаштирилмоқда. Бу эса, ҳар йил 800 минг тоннадан кўпроқ сабзавот ва картошка, 90 минг тоннага яқин мева ва резавор мева етиштиришга, сут чорвачилигини яхши ривожлантиришга ва камида икки миллион ўрдак ва гоз боқишга имкон беради. Волга — Оқтуба районидаги қайир ерлар тўла равишда ўзлаштирилганида давлатнинг бу иш учун сарфланадиган харажатлари кўпи билан 4-5 йил ичида қопланади.

Сталинград область партия ташкилоти, область меҳнаткашлари, — дейди ўртоқ Школьников, — қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтирмоқ, улуғ Коммунистик партиянинг XXII съездини муносиб кутиб олмоқ учун ҳамма чораларни кўрадилар.

Икки марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони донгдор механизатор ўртоқ **А. В. Гиталов** Пленум минбарига чиқади.

Кировоград областида мен ишлаб турган Партия XX съезди номли колхоз, — дейди ўртоқ Гиталов, — об-ҳаво шароити ғоят ноқулай бўлган 1960 йилда ҳар бир гектардан 20,5 центнердан ғалла, маккажўхорининг ҳар бир гектаридан 30 центнердан дон олди.

Моҳир ва донгдор жўхорикор ажойиб рақамлар келтириб, чопиқ қилинадиган экинларни парвариш қилиш ишларини комплекс механизациялашнинг фойдали жиҳатларини кўрсатиб берди. Ўтган йил колхозда ҳар бир центнер маккажўхори донини етиштиришга 0,37 меҳнат куни ва ҳар бир центнер маккажўхори кўк пояси етиштиришга 0,05 меҳнат куни сарфланди. Маккажўхори донининг ҳар бир центнери эса янги пул билан ҳисоблаганда 47 тийинга тушди, маккажўхори кўк поясининг ҳар бир центнери 6 тийинга тушди. Колхозимиз, дейди таъкидлаб ўртоқ Гиталов, маҳсулот таннархини етти йилликнинг охирида шу даражага етиштиришни мўлжаллаб қўйган эди.

Коммунистик партия, Совет ҳукумати, шахсан Никита Сергеевич Хрушчев, колхозларни ва совхозларни мустаҳкамлаш тўғрисида жуда катта ғамхўрлик қилаётганликлари ҳақида нотиқ фахрланиб гапириб, бундай деди: Районларда, министрликлар ва бошқармаларда раислар тўғрисида чинакам ғамхўрлик қилишмайди. Жойларда колхозларнинг раисларига ва совхозларнинг директорларига қандайдир қуруқ муомала қилишади.

Н. С. Хрушчев. Яхши ғамхўрлик қилиш керак. (Қарсаклар).

Биз, Вурнар районидаги В. И. Ленин номли колхознинг колхозчилари, коммунистлари, комсомоллари партия Марказий Комитетига қасамёд қилиб шуни айтамизки, — дейди ўртоқ Коротков. — бизга қилинаётган ғамхўрликка ва илтифотга жавобан тағин ҳам яхшироқ меҳнат қила берамиз, мамлакатга ва халққа қишлоқ хўжалик маҳсулотларини кўпроқ етказиб бераверамиз.

Ўтган йил Сталинград областининг колхозлари ва совхозлари, дейди КПСС Обкомининг биринчи секретари **А. М. Школьников**, — ўз мажбуриятларини бажардилар ва давлатга 111 миллион пуд дон сотдилар. Чорвачилик маҳсулотларини давлатга сотиш планлари ҳам бажарилди. Бироқ, қишлоқ хўжалик маҳсулотларини, айниқса чорвачилик маҳсулотларини етиштириш ва тайёрлашда эришилган даража партия Марказий Комитетининг кўйган вазифаларига ҳали жавоб беролмайди. Областда аҳолининг чорвачилик маҳсулотларига ўсиб бораётган талаби тўлиқ қондирилмаётир.

Районларнинг кўпчилигида, дейди ўртоқ Школьников, муттасил мўл ҳосил олишга ҳали эришилгани йўқ. Шу сабабли, бошқоли экинларнинг ва маккажўхорининг ҳосилдорлигини айниқса деҳқончилик маданиятини кўтариш йўли билан ошириш биринчи даражали ишдир. Маккажўхори экишни яхшилашга кўпроқ эътибор беришимиз керак. Маккажўхорини дон олиш учун экиш билан жиддий шуғулланишга тўғри келади, чунки шундай қилинмаса, донинг ялпи ҳосилини кўпайтириш вазифасини ҳал қилиб бўлмайди.

Заволжьедаги ерларни суғориш ва Волга — Оқтуба районидаги қайир ерларини ўзлаштириш қишлоқ хўжалигини янада ривожлантиришнинг муҳим проблемасидир. Сталинград гидроэлектростанциясини ва энг катта сув омборини қуриб битказиш натижасида яқин вақт ичида бу вазифани ҳал қилиш учун реал имконият вужудга келтирилди. Заволжье районларида 2,2 миллион гектар ер бор ва бу районлар анча кўп миқдорда дон ҳамда қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириб бериши мумкин. Бироқ, областнинг қурғоқчилик энг кўп бўладиган ер зонасида экинлардан сира муттасил ҳосил олиб бўлмаётир.

Заволжьеда 800 минг гектарга яқин ерни суғориш ва 1,4 миллион гектар ерни сув билан таъминлаш мумкин. Суғорилган ерлардан дон ва озуқа экинлари экиш учун фойдаланмоқчимиз. Ерларнинг анча қисмига маккажўхори экмоқчимиз. Суғориладиган ерлардан бундай фойдаланиш барқарор емхашак базаси вужудга келтиришга ва Заволжьени юксак даражада ривожланган чорвачилик районига айлантиришга имкон беради. Бу ерларда шоликорлик билан ҳам шуғулланмоқчимиз.

Волга — Оқтуба районидаги қайир ерларни ўзлаштириш хилма-хил экинлар экиб, ҳосил етиштирмоқ учун жуда катта имконият очиб беради. Бу район территориясида камида 59 минг гектар унумдор ерларни суғориш планлаштирилмоқда. Бу эса, ҳар йил 800 минг тоннадан кўпроқ сабзавот ва картошка, 90 минг тоннага яқин мева ва резавор мева етиштиришга, сут чорвачилигини яхши ривожлантиришга ва камида икки миллион ўрдак ва гоз боқишга имкон беради. Волга — Оқтуба районидаги қайир ерлар тўла равишда ўзлаштирилганида давлатнинг бу иш учун сарфланадиган харажатлари кўпи билан 4-5 йил ичида қопланади.

Сталинград область партия ташкилоти, область меҳнаткашлари, — дейди ўртоқ Школьников, — қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтирмоқ, улуғ Коммунистик партиянинг XXII съездини муносиб кутиб олмоқ учун ҳамма чораларни кўрадилар.

Икки марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони донгдор механизатор ўртоқ **А. В. Гиталов** Пленум минбарига чиқади.

Кировоград областида мен ишлаб турган Партия XX съезди номли колхоз, — дейди ўртоқ Гиталов, — об-ҳаво шароити ғоят ноқулай бўлган 1960 йилда ҳар бир гектардан 20,5 центнердан ғалла, маккажўхорининг ҳар бир гектаридан 30 центнердан дон олди.

Моҳир ва донгдор жўхорикор ажойиб рақамлар келтириб, чопиқ қилинадиган экинларни парвариш қилиш ишларини комплекс механизациялашнинг фойдали жиҳатларини кўрсатиб берди. Ўтган йил колхозда ҳар бир центнер маккажўхори донини етиштиришга 0,37 меҳнат куни ва ҳар бир центнер маккажўхори кўк пояси етиштиришга 0,05 меҳнат куни сарфланди. Маккажўхори донининг ҳар бир центнери эса янги пул билан ҳисоблаганда 47 тийинга тушди, маккажўхори кўк поясининг ҳар бир центнери 6 тийинга тушди. Колхозимиз, дейди таъкидлаб ўртоқ Гиталов, маҳсулот таннархини етти йилликнинг охирида шу даражага етиштиришни мўлжаллаб қўйган эди.

Коммунистик партия, Совет ҳукумати, шахсан Никита Сергеевич Хрушчев, колхозларни ва совхозларни мустаҳкамлаш тўғрисида жуда катта ғамхўрлик қилаётганликлари ҳақида нотиқ фахрланиб гапириб, бундай деди: Районларда, министрликлар ва бошқармаларда раислар тўғрисида чинакам ғамхўрлик қилишмайди. Жойларда колхозларнинг раисларига ва совхозларнинг директорларига қандайдир қуруқ муомала қилишади.

Н. С. Хрушчев. Яхши ғамхўрлик қилиш керак. (Қарсаклар).

Биз, Вурнар районидаги В. И. Ленин номли колхознинг колхозчилари, коммунистлари, комсомоллари партия Марказий Комитетига қасамёд қилиб шуни айтамизки, — дейди ўртоқ Коротков. — бизга қилинаётган ғамхўрликка ва илтифотга жавобан тағин ҳам яхшироқ меҳнат қила берамиз, мамлакатга ва халққа қишлоқ хўжалик маҳсулотларини кўпроқ етказиб бераверамиз.

Ўтган йил Сталинград областининг колхозлари ва совхозлари, дейди КПСС Обкомининг биринчи секретари **А. М. Школьников**, — ўз мажбуриятларини бажардилар ва давлатга 111 миллион пуд дон сотдилар. Чорвачилик маҳсулотларини давлатга сотиш планлари ҳам бажарилди. Бироқ, қишлоқ хўжалик маҳсулотларини, айниқса чорвачилик маҳсулотларини етиштириш ва тайёрлашда эришилган даража партия Марказий Комитетининг кўйган вазифаларига ҳали жавоб беролмайди. Областда аҳолининг чорвачилик маҳсулотларига ўсиб бораётган талаби тўлиқ қондирилмаётир.

Районларнинг кўпчилигида, дейди ўртоқ Школьников, муттасил мўл ҳосил олишга ҳали эришилгани йўқ. Шу сабабли, бошқоли экинларнинг ва маккажўхорининг ҳосилдорлигини айниқса деҳқончилик маданиятини кўтариш йўли билан ошириш биринчи даражали ишдир. Маккажўхори экишни яхшилашга кўпроқ эътибор беришимиз керак. Маккажўхорини дон олиш учун экиш билан жиддий шуғулланишга тўғри келади, чунки шундай қилинмаса, донинг ялпи ҳосилини кўпайтириш вазифасини ҳал қилиб бўлмайди.

Заволжьедаги ерларни суғориш ва Волга — Оқтуба районидаги қайир ерларини ўзлаштириш қишлоқ хўжалигини янада ривожлантиришнинг муҳим проблемасидир. Сталинград гидроэлектростанциясини ва энг катта сув омборини қуриб битказиш натижасида яқин вақт ичида бу вазифани ҳал қилиш учун реал имконият вужудга келтирилди. Заволжье районларида 2,2 миллион гектар ер бор ва бу районлар анча кўп миқдорда дон ҳамда қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириб бериши мумкин. Бироқ, областнинг қурғоқчилик энг кўп бўладиган ер зонасида экинлардан сира муттасил ҳосил олиб бўлмаётир.

Заволжьеда 800 минг гектарга яқин ерни суғориш ва 1,4 миллион гектар ерни сув билан таъминлаш мумкин. Суғорилган ерлардан дон ва озуқа экинлари экиш учун фойдаланмоқчимиз. Ерларнинг анча қисмига маккажўхори экмоқчимиз. Суғориладиган ерлардан бундай фойдаланиш барқарор емхашак базаси вужудга келтиришга ва Заволжьени юксак даражада ривожланган чорвачилик районига айлантиришга имкон беради. Бу ерларда шоликорлик билан ҳам шуғулланмоқчимиз.

Волга — Оқтуба районидаги қайир ерларни ўзлаштириш хилма-хил экинлар экиб, ҳосил етиштирмоқ учун жуда катта имконият очиб беради. Бу район территориясида камида 59 минг гектар унумдор ерларни суғориш планлаштирилмоқда. Бу эса, ҳар йил 800 минг тоннадан кўпроқ сабзавот ва картошка, 90 минг тоннага яқин мева ва резавор мева етиштиришга, сут чорвачилигини яхши ривожлантиришга ва камида икки миллион ўрдак ва гоз боқишга имкон беради. Волга — Оқтуба районидаги қайир ерлар тўла равишда ўзлаштирилганида давлатнинг бу иш учун сарфланадиган харажатлари кўпи билан 4-5 йил ичида қопланади.

Сталинград область партия ташкилоти, область меҳнаткашлари, — дейди ўртоқ Школьников, — қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтирмоқ, улуғ Коммунистик партиянинг XXII съездини муносиб кутиб олмоқ учун ҳамма чораларни кўрадилар.

Икки марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони донгдор механизатор ўртоқ **А. В. Гиталов** Пленум минбарига чиқади.

Кировоград областида мен ишлаб турган Партия XX съезди номли колхоз, — дейди ўртоқ Гиталов, — об-ҳаво шароити ғоят ноқулай бўлган 1960 йилда ҳар бир гектардан 20,5 центнердан ғалла, маккажўхорининг ҳар бир гектаридан 30 центнердан дон олди.

Моҳир ва донгдор жўхорикор ажойиб рақамлар келтириб, чопиқ қилинадиган экинларни парвариш қилиш ишларини комплекс механизациялашнинг фойдали жиҳатларини кўрсатиб берди. Ўтган йил колхозда ҳар бир центнер маккажўхори донини етиштиришга 0,37 меҳнат куни ва ҳар бир центнер маккажўхори кўк пояси етиштиришга 0,05 меҳнат куни сарфланди. Маккажўхори донининг ҳар бир центнери эса янги пул билан ҳисоблаганда 47 тийинга тушди, маккажўхори кўк поясининг ҳар бир центнери 6 тийинга тушди. Колхозимиз, дейди таъкидлаб ўртоқ Гиталов, маҳсулот таннархини етти йилликнинг охирида шу даражага етиштиришни мўлжаллаб қўйган эди.

Коммунистик партия, Совет ҳукумати, шахсан Никита Сергеевич Хрушчев, колхозларни ва совхозларни мустаҳкамлаш тўғрисида жуда катта ғамхўрлик қилаётганликлари ҳақида нотиқ фахрланиб гапириб бундай деди: Районларда, министрликлар ва бошқармаларда раислар тўғрисида чинакам ғамхўрлик қилишмайди. Жойларда колхозларнинг раисларига ва совхозларнинг директорларига қандайдир қуруқ муомала қилишади.

Н. С. Хрушчев. Яхши ғамхўрлик қилиш керак. (Қарсаклар).

Биз, Вурнар районидаги В. И. Ленин номли колхознинг колхозчилари, коммунистлари, комсомоллари партия Марказий Комитетига қасамёд қилиб шуни айтамизки, — дейди ўртоқ Коротков. — бизга қилинаётган ғамхўрликка ва илтифотга жавобан тағин ҳам яхшироқ меҳнат қила берамиз, мамлакатга ва халққа қишлоқ хўжалик маҳсулотларини кўпроқ етказиб бераверамиз.

Ўтган йил Сталинград областининг колхозлари ва совхозлари, дейди КПСС Обкомининг биринчи секретари **А. М. Школьников**, — ўз мажбуриятларини бажардилар ва давлатга 111 миллион пуд дон сотдилар. Чорвачилик маҳсулотларини давлатга сотиш планлари ҳам бажарилди. Бироқ, қишлоқ хўжалик маҳсулотларини, айниқса чорвачилик маҳсулотларини етиштириш ва тайёрлашда эришилган даража партия Марказий Комитетининг кўйган вазифаларига ҳали жавоб беролмайди. Областда аҳолининг чорвачилик маҳсулотларига ўсиб бораётган талаби тўлиқ қондирилмаётир.

Районларнинг кўпчилигида, дейди ўртоқ Школьников, муттасил мўл ҳосил олишга ҳали эришилгани йўқ. Шу сабабли, бошқоли экинларнинг ва маккажўхорининг ҳосилдорлигини айниқса деҳқончилик маданиятини кўтариш йўли билан ошириш биринчи даражали ишдир. Маккажўхори экишни яхшилашга кўпроқ эътибор беришимиз керак. Маккажўхорини дон олиш учун экиш билан жиддий шуғулланишга тўғри келади, чунки шундай қилинмаса, донинг ялпи ҳосилини кўпайтириш вазифасини ҳал қилиб бўлмайди.

Заволжьедаги ерларни суғориш ва Волга — Оқтуба районидаги қайир ерларини ўзлаштириш қишлоқ хўжалигини янада ривожлантиришнинг муҳим проблемасидир. Сталинград гидроэлектростанциясини ва энг катта сув омборини қуриб битказиш натижасида яқин вақт ичида бу вазифани ҳал қилиш учун реал имконият вужудга келтирилди. Заволжье районларида 2,2 миллион гектар ер бор ва бу районлар анча кўп миқдорда дон ҳамда қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириб бериши мумкин. Бироқ, областнинг қурғоқчилик энг кўп бўладиган ер зонасида экинлардан сира муттасил ҳосил олиб бўлмаётир.

Заволжьеда 800 минг гектарга яқин ерни суғориш ва 1,4 миллион гектар ерни сув билан таъминлаш мумкин. Суғорилган ерлардан дон ва озуқа экинлари экиш учун фойдаланмоқчимиз. Ерларнинг анча қисмига маккажўхори экмоқчимиз. Суғориладиган ерлардан бундай фойдаланиш барқарор емхашак базаси вужудга келтиришга ва Заволжьени юксак даражада ривожланган чорвачилик районига айлантиришга имкон беради. Бу ерларда шоликорлик билан ҳам шуғулланмоқчимиз.

Волга — Оқтуба районидаги қайир ерларни ўзлаштириш хилма-хил экинлар экиб, ҳосил етиштирмоқ учун жуда катта имконият очиб беради. Бу район территориясида камида 59 минг гектар унумдор ерларни суғориш планлаштирилмоқда. Бу эса, ҳар йил 800 минг тоннадан кўпроқ сабзавот ва картошка, 90 минг тоннага яқин мева ва резавор мева етиштиришга, сут чорвачилигини яхши ривожлантиришга ва камида икки миллион ўрдак ва гоз боқишга имкон беради. Волга — Оқтуба районидаги қайир ерлар тўла равишда ўзлаштирилганида давлатнинг бу иш учун сарфланадиган харажатлари кўпи билан 4-5 йил ич

Улуғ Навоийга бағишлаб

МОСКВА, (ТАСС). Алишер Навоий туғилган кунга 520 йил тўлди. В. И. Ленин номидаги СССР кутубхонасида ўзбек халқининг буюк фарзандига бағишланган виставка очилди.

Виставкадаги экспонатлар хилма-хилдир. Бунда Навоийнинг ўз асарлари, унинг ижодиёти тадқиқотчиларининг асарлари улуғ инсонпарвар — тил реформатори, маърифатчи, қадимий шарқ давлат арбобининг ҳаёти ва фаолиятини кўрсатиб турибди.

Стендларда «Хайратул — Аброр», «Лайли ва Мажнун», «Фарҳод ва Ширин», «Сабъаи сайёра», «Садди Искандарий» дастонларини ўз ичига олган машҳур «Хамса»нинг рус тилидаги сўнгги нашри, шоирнинг тўрт томлик асарлар тўплами, унинг қадимги ўзбек тилида ёзилган «Девон»и, олимларнинг СССР Фанлар академияси томонидан нашр этилган тадқиқотлари ва Алишер Навоийнинг ҳаётига бағишланган бошқа асарлар қўйилган.

Тошкентдаги темирйўлчилар Маданият саройи ҳузуридаги тўгаракларда қатнашаётган ҳаваскорлар янги-янги қўшиқ ва рақсларни ўрганмоқдалар. Суратда: Маданият саройи ўзбек ашула ва рақс ансамблининг энг яхши ўйинчиларидан (чапдан) Нафиса Мадраҳимова, Холбой Омонов ва Раиля Байбурина янги рақсни машқ қилмоқдалар. М. Комлев фотоси.

Совет ҳукуматининг АҚШ ҳукуматига норозилик нотаси

СССР Ташқи ишлар министрининг ўринбосари В. В. Кузнецов 14 январда АҚШнинг Москвадаги элчиси Л. Е. Томпсонни қабул қилди ва Америка ҳарбий кемаларининг иғвогарлик ҳаракатлари муносабати билан Совет ҳукуматининг АҚШ ҳукуматига норозилик нотасини унга топширди.

Шу нота қуйида эълон қилинади:

«Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Ташқи ишлар министрлиги Совет ҳукуматининг топшириғига биноан, қуйидагиларни айтишни зарур деб ҳисоблайди.

Ҳозир Кариб денгизининг бетараф сувларида турган совет танкери «Свердловск»нинг капитанидан ҳозиргина олинган хабарга қарагандa, Америка соқчи кемаси танкерга яқин келиб, ўзида ҳеч бир асос бўлмагани ҳолда, пароходни дарҳол тўхтатишни талаб қилган. Сал фурсатда АҚШнинг яна иккита ҳарбий кемаси танкер яқинига келиб, улар ҳам «Свердловск» капитанидан кемани тўхтатишни талаб қилганлар.

«Свердловск» совет танкерига нисбатан Америка ҳарбий кемаларининг қилган ҳаракатларига очиқ денгизда кемаларнинг бемалол қатнаши принципларини қўпол равишда бузишдан ва халқаро ҳуқуқ нормаларини поймол қилишдан бошқа нарса эмас, деб баҳо бермаслик мумкин эмас.

СССР ҳукумати Америка ҳарбий кемаларининг иғвогарлик ҳаракатлари муносабати билан, АҚШ ҳукуматига норозилик билдиради, бундай ҳаракатларни тўхтатишни ва бу иғвогарликларни қилишда айбли бўлган шахсларни жазолашни талаб қилади.

Москва, 1961 йил 14 январь».

Тунги шарпа

Полковник Ю. В. УЛАНОВ айтиб берган воқеий қисса

«Жиноят устида қўлга тушдилар» — Совет информбюроси нашр этган, АҚШнинг СССР га қарши жосуслик ва қўпорувчилик ҳаракатлари тўғрисидаги фактлар тўплами шундай деб аталади. Бу китобнинг ҳар бир сатри тинчлик душманларини фош қилади, ҳушёр бўлишга чақиради.

АҚШ реакцион доираларининг авантюристик сиёсати, жосусликни давлат сиёсати даражасига кўтариши инсоният кўзи олдида шармандали қиёфада намоён бўлди. «У-2» самолётининг парчалари АҚШ разведкасининг иғвогарлик ҳаракати натижасида дунё тўсатдан ҳалокат ёқасига келиб қолиши мумкинлигини кўрсатди.

«Ньюсуик» деган америка журналининг хабар қилишича, Қўшма Штаталда «100.000 га яқин киши разведкада пул олиб ишлайди». Юз минг жосус! Уша мақолада АҚШнинг ҳар йили разведка учун 3 миллиард доллар сарфлаши айтилган.

«Жиноят устида қўлга тушдилар» китобининг олти боби АҚШ разведкасининг СССР ва бошқа мамлакатларга қарши қилиб келган қўпорувчилик ва жосуслик ҳаракатлари ҳақида ҳикоя қилади.

Китобнинг «Мағлубият устига мағлубият» бобида собиқ фашистлар ва жиноятчи шахслардан ёлланган америка жосусларининг СССР территориясига юборилгани билан боғлиқ бўлган энг характерли воқеалар баён қилинади.

Редакция газетхонларни шу китобнинг айрим саҳифалари билан таништириш мақсадида шундай воқеалардан бирини батафсил айтиб беришни сўраб, Давлат хавфсизлик комитети ходимларига мурожаат қилди. «Известия» газетаси ўз саҳифасида бера бошлаган «Тунги шарпа» деган ҳужжатли воқеий қиссада америка разведкасининг икки агентини қўлга туширишда чекистларга оддий совет кишилари қандай ёрдам берганликлари ҳикоя қилинади.

«Тошкент ҳақиқати» газетаси ҳам америка империалистларнинг шармандали, қабиҳ ҳаракати ва унинг барбод бўлиши билан ўз ўқувчиларини таништириш мақсадида ана шу воқеий қиссани таржима қилиб бериб боришни лозим топди.

Ухлаб ётган киши бошқа томонга ўгирилгач, хуррак отишдан тўхтади. Унинг чап қўли чойшаб тагидан суғирилиб чиқиб, ёнига тушди. Панжасига игна билан тушда ёзилган «С. Ф.» харфлари яққол кўриниб турарди. Кровать тепасида бир неча минутдан бери турган старший лейтенант Михаил Власенко ҳамроҳларига имо қилиб, ухлаб ётган кишининг елкасига тургди.

— Кўзингизни очинг!— деди.

Ухлаб ётган киши ўрнидан сапчиб туриб, ҳаҳшат билан атрофга олазарак қўлиб қаради.

— Қўлни кўрпадан чиқаринг!

Ҳарбий формадаги уч киши кровать ёнида турганини кўргандан сўнг у бўйсунишга мажбур бўлди.

Шундай қилиб, шартли равишда «Днестр» деб аталган чекистик операция 6 сентябрда соат 0 дан 43 минут ўтганда Олмаота шаҳрида тамомланди.

«ДНЕСТР» ОПЕРАЦИЯСИ

Бу операция собиқ Измаил областининг Рени шаҳри атрофида мамлакатимиз ҳаво чегарасини номаълум самолёт бузиб ўтган кунда — 14 августда, соат 23 дан 27 минут ўтганда бошланди. Чироқларини ўчириб, Руминия томонидан келаётган самолёт жуда паст овоз билан Дунай устидан учиб ўтди. Аммо уни чегара соқчилари ва ҳаво ҳужумига қарши мудофаа постида турганлар сезиб қолишди.

Чегарачиларимиз олдин Руминия чегарачилари билан алоқа боғлашди. Ахир, ҳаво ёмонлиги туфайли Руминия самолётининг совет территориясига адашиб ўтиб қолган бўлиши мумкин, балки у ҳавода бузилиб қолгандир.

Орадан сал вақт ўтмай, руминиялиқ, ундан сўнг болгариялик чегарачилар соат 22 дан 37 минут ўтганда Греция тарафидан учиб келган четэлнинг икки моторли самолёти Болгария—Руминия чегарасини кесиб ўтиб, шарқ томонга гойиб бўлганини хабар қилдилар.

Ҳаво қароқчисининг мамлакатимиз территориясига ёвуз мақсадлар билан келганлигига шубҳа қолмади. Негаки, четэл разведкалари худди шундай йўл билан илгарилари ҳам бир неча марта парашютчи-агентларни келтириб ташлаган эдилар.

Икки кунгача ёмғир майдалаб урди. Дунай ва Днестр бўйидаги ўтлоқларни туман босган. Жосус самолёт экипажи худди ана шуни ҳисобга олиб, учиб келган эди. У булутлар орасига яшириниб, пастлаб учиб келарди. Ҳаво ҳужумига қарши мудофаа службаси булут анча баланд бўлган Бендери шаҳри районида «Боинг-25»нинг бирдан тиклаб кетганини, сўнг яна пастлаб, йўлини кескин ўзгартириб, ғарб томонга гойиб бўлганини кўрди.

Давлат чегараси бузилгани тўғрисида хабардор қилинган Молдавия давлат хавфсизлиги органи ходимлари парашютчи жосусларни тезроқ қўлга туширишнинг